BONDIA® ARUBA

Diasabra 4 di November 2023 www.bondia.com Email: noticia@bondia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044 1,75 Florin

E

Hulanda tin razon cu...
Impone interes halto...?

Partido RED Democratico:

"MEP y AVP ta mantene nan poder danki sistema y division entre tanto partido chikito"

Pagina 4

- **Comunidad confrontando problema cu transporte clandestino** Pagina 3
- **Horacio Oduber Hospital ta yega na un CAO 2023-2025** Pagina 6
- **Cuidadornan di preso deteni a ser traslada pa Bonaire** Pagina 2

Rumannan Dammers a termina na di 11 lugar den e doubles femenino na Santiago

Pagina 17

Cantidad record di reportahe di descuido di mucha conecta na stress financiero den famianan

Pagina 9

Republica Dominicana: Biden y Abinader ta reafirma cu nan lo lucha na fabor di Haiti

Pagina 11

Cuidadornan di preso deteni a ser traslada pa Bonaire

Manera ta conoci, Cuerpo Policial di Aruba bao guia di Ministerio Publico recientemente a detene tres cuidador di preso y cuatro persona relaciona cu un investigacion di corupcion bao bewaker na KIA.

Di e siete sospechosonan aki, OM a confirma, cinco ta den detencion ainda y di e cinco aki, tres ta e cuidadornan di preso.

Ayera, segun informacion cu tabata circula, e tres cuidadornan aki lo a wordo traslada pafo di Aruba.

Bon Dia Aruba a tuma contacto cu vocero di Ministerio Publico, Sra. Ann Angela pa confirma si e informacion aki ta corecto.

Sra. Angela a indica cu e informacion aki en berdad ta corecto y cu e presonan a wordo traslada pa Bonaire.

E motibo cu a traslada e presonan pa Bonaire, Sra. Angela a splica, ta pasobra e ta relaciona cu e investigacion cu tin andando y pues a tuma e decision pa traslasa e cuidadornan di preso for di Aruba.

Oficina di Aruba Fair Trade Authority (AFTA) tambe lo establece su mes den centro di Oranjestad

Minister di Asunto Economico, Comunicación y Desaroyo Sostenible, Geoffrey Wever tabatin e oportunidad pa bishita y inspecciona e edificio den pleno renobacion den Oranjestraat (pariba di ex - Inter Bank). E edificio monumental aki lo acapara e departamento nobo di gobierno, esta e Aruba Fair Trade Authority (AFTA), cual su tarea principal lo ta pa percura pa competencia husto y proteccion di consumidor.

Minister Geoffrey Wever mediante un comunicado di prensa a indica cu e ta satisfecho cu e ubicacion nobo di e edificio. Durante un bishita na e sitio di construccion, el a constata cu e progreso ta conforme cu e plan y ta spera pa keda cla pa cuminsamento di december e aña aki.

"E renobacion ta un otro parti crucial di nos plan pa duna nos centro di ciudad mas bida y dinamismo," Minister Wever a menciona. "Ta un paso importante den nos vision pa revitalisa e curason di Oranjestad."

Wever ta gradici tur e trahadornan y organisacionnan involucra pa nan esfuerso y dedicacion y ta mira adelante pa e impacto positivo cu e proyecto lo tin riba e comunidad y economia local den centro di ciudad.

"E mudansa di AFTA pa centro di ciudad ta refleha e compromiso di gobierno pa fortalece e desaroyo urbano sostenibel y pa stimula crecemento economico den e area", minister Wever ta termina bisando.

Anteriormente, a informa cu e proyecto aki ta wordo financia cu fondo Hulandes y cu fondo di Aruba. Tambe dia 6 di october ultimo, Wever a presenta e dos miembronan di Raad van Bestuur AFTA. Ta trata di Sr. F.R. Sint Jago cu a wordo nombra presidente di Raad van Bestuur di AFTA y Sr. T.M. Snoep cu a wordo nombra 'gewoon lid' di AFTA.

AFTA ta un entidad huridico independiente, basa riba ley. Su tarea principal ta pa crea nivel di competencia husto, liber y sin restriccion pa tur compania na Aruba, stimulando asina inversion di comercio den su generalidad.

Minister di Asuntonan economico ta responsable pa e sistema, politica di competencia y legislacion. AFTA ta responsable pa implementacion di e politica door di implementacion di reglanan nobo y revision hudicial.

AFTA ta e Autoridad di Competencia Husto. Competencia ta rivalidad entre empresanan pa obtene e mihor oferta pa e cliente. Den competencia husto, un empresa mester keda ahusta constantemente pa genera ganashi y mantene clientenan pa asina ta exitoso. No por desaprovecha ningun mercado potencial. Autoridadnan di competencia husto a demostra di tin beneficio, den practica, na mas di 125 pais. Un autoridad di competencia husto ta sigura pa no tin cartel, pa no tin abuso di posicion di poder, y ta haci obligatorio pa reporta concentracionnan.

Transporte clandestino ta keda prolifera na Aruba, causando problema den comunidad

Ta conoci cu na Aruba tin cantidad di persona cu ta operando un servicio di transporte clandestino – auto, bus y hasta motorcycle cu ta duna servicio di transporte na otronan sin cu ta registra of tin permiso pa esaki. Tin varios factor cu ta conduci na e problema aki, y alabes, transporte clandestino tambe ta causa otro problemanan den comunidad.

A diferencia di servicio di taxi y transporte publico manera tram, bus y bus chikito, e servicio di transporte clandestino no tin registro ni vergunning. Hopi biaha e hende cu ta maneha e servicio aki no ta regla pa cumpli cu tur condicion pa por core auto riba caminda tampoco, manera keuring y seguro di auto, y tin biaha, hasta tin di nan ta core sin rijbewijs. Algun di nan tampoco tin estadia legal na Aruba, pues ta indocumentado.

E problema aki no ta nobo, de hecho, tin varios aña caba ta papiando di dje.

Tin varios motibo pakico transporte clandestino ta prolifera na Aruba. E ruta y frecuencia di busnan no ta suficiente pa tur ciudadano por move segun nan necesidadnan, y taxi legal por resulta hopi caro si un persona mester haci uso di esaki tur dia pa bay trabao, scol, haci compras, etc. Tin hopi hende cu pa diferente motibo no por tin nan mesun auto, y ta haya nan mes den necesidad di un modo di transporte personal. Tambe tin falta di transporte pa mucha cu tin cu bay scol, traimerdia, of actividadnan despues di scol manera hobby of deporte.

Tambe mester considera e influencia di e problemanan actual na Arubus. Den nos Editorial di dia 15 di februari ultimo, Bon Dia Aruba a comenta tocante e problemanan na Arubus:

"E compania aki mester percura pa transporte publico, y ta topa cu problema grandi cu pa un parti nan no por resolve. For di un punto di vista di planificacion urbano, y dentro di esey di transporte publico organiza na un manera economicamente viable y pagable, nos tin un situacion hopi desfaborable, pa motibo di un poblacion hopi chikito pa e superficie riba cual e poblacion ta plama. Por ehemplo, normalmente un ciudad di alrededor di 100.000 habitante na Europa no ta acapara e casi 100 km2 manera na Aruba, sino talvez un cuarto parti di e superficie ey. Esey ta haci cu e distancianan ta mas cortico y e rednan ta mas compacto y cu un frecuencia razonable, y tin mas cliente disponible na un distancia razonable di cana, no solamente den e oranan clave mainta y atardi, pero na otro momento tambe. Esey ta haci cu Arubus den e oranan di mayor movimento mainta y atardi ta core cu bus yen, pero na otro momento e busnan enorme ey ta core practicamente bashi. Den e proyecto structuralmente caro aki ta dificil pa imagina un modelo unda e usuario ta cubri tur gasto cu su ticket. Pa loke ta e mal administracion, esey ta keda sin solucion tanten tur gobierno ta mas preocupa pa nan influencia politico den e empresa, cu pa garantiza bon gerencia."

Desde e tempo ey no a tende mucho hopi mas tocante e situacion na Arubus.

Di otro banda, tin un comunidad grandi di persona indocumenta cu tin mester di transporte regular y confiable, y hopi biaha, entre nan mesun comunidad ta duna y haci uso di e servicio di transporte clandestino. Esaki ta coordina a traves di appnan di comunicacion riba smartphone.

E problema ta resulta na momento cu un di e vehiculonan di transporte clandestino aki ta haya nan mes involucra den por ehemplo accidente di trafico. Manera menciona, hopi di nan no tin seguro, pues ta resulta dificil na momento cu nan ocasiona un accidente pa e otro partido por haya e compensacion cu ta coresponde. Den caso cu e chauffeur ta indocumentado, esaki tambe ta nifica cu e persona lo keda deteni y e auto posiblemente confisca.

Otro riesgo cu usuarionan di transporte clandestino ta confronta ta cu no tin proteccion pa consumidor. Asina a mira casonan di hende cu a bira victima di robo y estafa door di proveedornan di transporte clandestino, y pa motibo di nan situacion legal como indocumentado na Aruba, hopi di e victimanan no tin recurso pa ricibi husticia.

Igual cu cualkier otro industria clandestino – e economia informal – e operadornan di transporte clandestino no ta paga belasting ni contribucionnan social, ni ta tene nan mes na leynan laboral di Aruba, loke ta resulta den un cantidad di consecuencia negativo pa sociedad. Por ehemplo, ta crea un competencia inhusto pa e transporte cu si ta legal y registra. Door di no contribui cu impuesto di manera debido, ta nifica cu ta haci uso di caya y otro infrastructura sin cu ta contribui na e mantencion di esaki. Finalmente, e trahadornan den e industria di transporte clandestino no ta contribui cu AZV – mientras cu potencialmente si ta haci uso di esaki – y no tin e derechonan di pensioen y Svb cu trahadornan den sectornan regular si ta disfruta.

Bon Dia Aruba a tuma contacto cu minister di Transporte, Ursell Arends, pa puntra tocante e maneho pa cu e industria di transporte clandestino y ki stapnan ta tumando actualmente pa regula esaki.

Arends a menciona cu e problema di transporte clandestino tin varios factor, entre nan, e mobilidad y rutanan y infrastructura di transporte publico, esta Arubus y autobus. Pa di dos, e usuarionan cu no den tur caso, pero si den hopi caso, ta persona indocumenta. Ademas, Arends a destaca cu tin falta di regulacion, por ehemplo den e caso di schooltransport. "Esakinan ta bin back riba maneho cu ta stimula mobilidad en general, regulacion y control," Arends a indica.

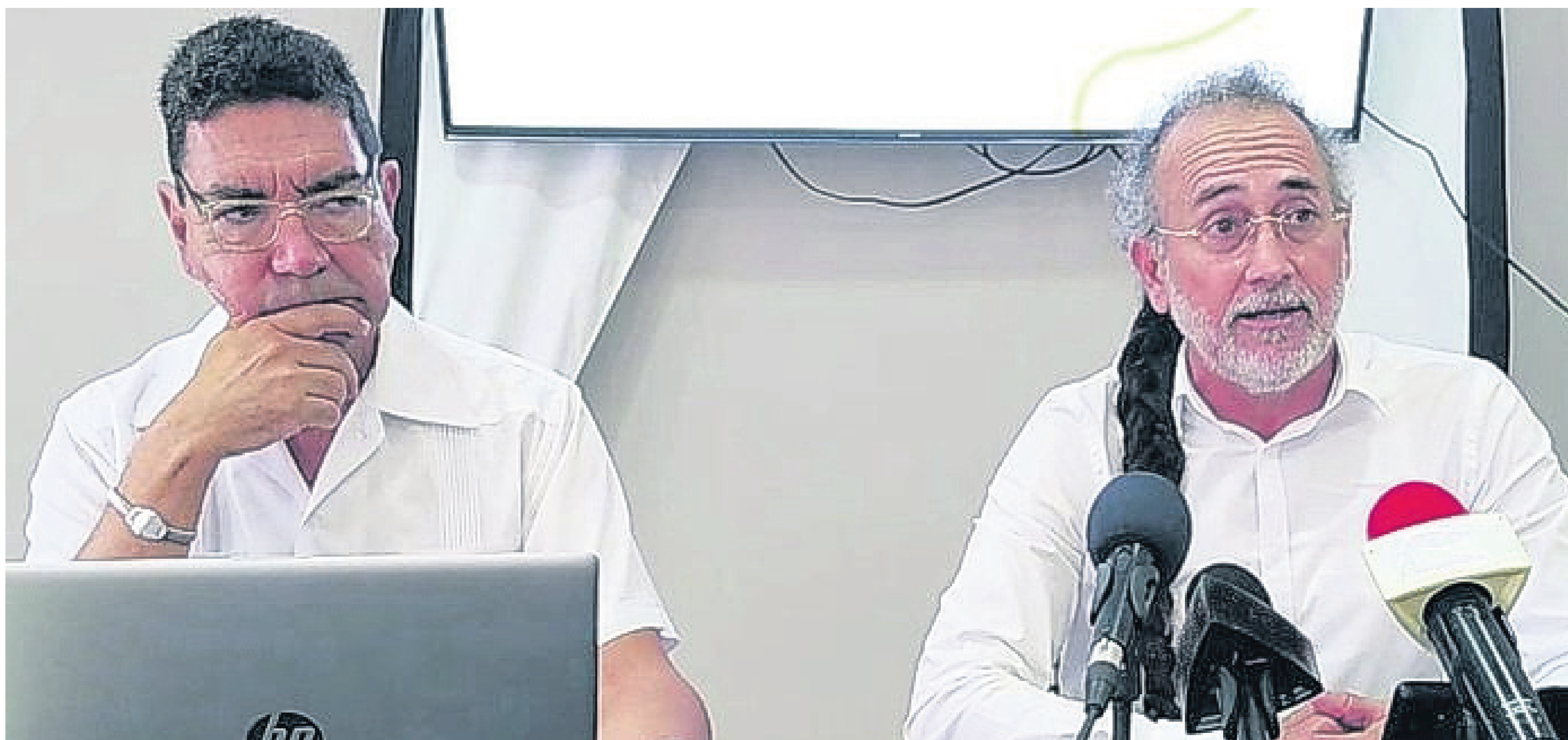
Tocante e maneho aki, Arends a bisa cu actualmente ta trahando riba e maneho pa cu esaki. "E maneho pa transporte y mobilidad ta finalisando, pero mester tene cuenta cu e reto y limitacionnan cu nos tin," el a bisa. "Por ehemplo di mankracht pa eherce control, infrastructura, situacion financiero alarmante di Arubus, y mas."

Sinembargo, Arends a sigura cu tur e factornan aki "tin nos atencion y ta atendiendo cu nan un pa un."

Potret di archivo.

Partido RED Democratico:

"MEP y AVP ta mantene nan poder danki na e sistema y division cu tin entre tanto partido chikito cu no kier forma un lista pa bay eleccion"

Den historia politico di Aruba, e partidonan politico mas grandi semper tabata MEP y AVP. Esaki ta trece diferente efecto y consecuencia, manera por ehemplo voto generacional pa e mesun partidonan aki. Durante e entrevista di Bon Dia Aruba cu lidernan di Partido RED Democratico, nan a elabora ariba cambionan cu nan a presenta pa mehora e situacion aki.

Den ultimo tempo mas y mas partidonan politico a lanta y esaki ta trece cune mas opcion di voto pa e cuidadonan di e isla, pero na mesun momento tanto partido politico chikito individual no ta crea un oposicion suficientemente fuerte pa enfrenta y tal bes cambia e ripiticion di mesun partidonan na poder.

Sr. Rudy Lampe, ex minister di enseñansa a señala cu tin un problema cu e partidonan chikito,e problema cu tin e ta yama "versplinter" (kibra),. El a splica cu ora Partido RED Democratico a lanta tabatin diferente cos cu mester a cambia den loke ta e ley electoral, pero cu e dos partidonan grandi no ta cambia.

Prome cambio cu mester bin, el a sigui splica, algo cu gemeente di Hulanda y Boneiro tin caba, ta cu si un partido haya 75% di e kiesdeler e tin derecho pa haya un restzetel. Esaki ta haci e sistema mas democratico.

Pero aworaki na Aruba e sistema ta di tal forma cu tur partido chikito cu casi ta yega na un asiento por tin derecho riba un restzetel. Por ehemplo manera RED tabatin 1800 voto den ultimo eleccion y lo por tabatin e derecho riba un restzetel, pero e sistema ta bisa cu e restzetel ta bay pa MEP of AVP, e dos partidonan grandi.

"Esey no a cambia y door cu MEP y AVP mester uni forsa pa cambia e ley aki pasobra mester e votonan necesario den Parlamento pa cambi'e, e ora nos a propone pa bin cu lista combina entre tur e partidonan chikito," el a indica.

Lampe a bisa splica cu ora cu Partido RED Democratico a lanta nan a acerca diferente otro partido chikito e tempo ey pa eleccion pasobra e ora ey nan ta evita cu e restzetel ta bay pa MEP of AVP y aworaki nan ta acercando partidonan chikito tambe pa crea un lista di partidonan chikito.

"Aworaki tin asina hopi partido chikito nobo y si nan tur ta participa individual e ta cumbini MEP y AVP pasobra nan no ta yega na e asiento y e ora e votonan ey ta bay pa MEP cu AVP. Esey ta e problema cu tin na Aruba cu MEP y AVP ta mantene nan poder danki na e sistema y division cu tin entre tanto partido chikito cu no kier forma un lista pa bay eleccion," el a remarca.

Di dos proposicion cu e Partido RED a trece pa dilanti ta pa haci cambio pa duna Arubianonan den exterior e derecho di voto. El a resalta cu na Aruba, por ehemplo e Venezolanonan ta vota ora tin eleccion y Hulandesnan na Aruba tambe por vota ora tin eleccion na Hulanda, pero Arubiano na Hulanda no por vota pa eleccion na Aruba.

E motibo pa esaki, el a indica, ta pasobra cu no kier cambia e sistema y ademas, el a agrega, e Arubianonan den exterior ta mas critico y no ta depende di MEP y AVP. For di su punto di bista e ta señala cu MEP y AVP tin miedo cu e Arubianonan den exterior ta bay vota pa otro partido cu no ta MEP y AVP y p'esey nan ta blokia e posibilidad.

"Kiermen ta dos partido cu ta purba mantene nan mes na poder, stroba tur esaki cu ta necesario. Tur hende ta wak cu e prome proposicion ta mas democratico, tur hende ta wak cu un Arubiano cu ta biba den exterior tin derecho di voto pa dicidi riba su pais pasobra por ta e ta bin back, su famia ta biba kinan, e ora dicon e no tin derecho pa dicidi riba futuro di e pais? MEP y AVP ta blokia tur cos y p'esey ainda nos ta keda cu e dos sistema, ademas cu e ta dos partido di famia," Lampe a remarca.

Lider di Partido RED Democratico, Ricardo Croes, ta enfatisa cu na Aruba ta un pais hopi emocional den e sentido cu tin fiesta y tin hopi cos cu e Arubiano ta considera atractivo. E ta subraya cu e atraccion ta dicidi kico un persona ta considera cu ta bale la pena su energia, placa y tempo.

El a indica cu AVP y MEP ta consciente di esaki y nan ta organisa esaki fiestanan pa yama e hende su atencion. "P'esey e hendenan gusta e parada y fiesta di MEP y AVP pasobra e ta grandi, ta mescos un carnaval, pero unda e seriedad?," el a cuestiona.

El a splica cu p'esey e hoben cu ta bay vota pa prome biaha, ta sinti cu ta manera un fiesta el a yega y no ta pensa riba otro factornan y consecuencianan y no ta vota diferente. "E ta yega y wak su mama, tata, omo, famia pa wak kico nan ta vota pa e tambe sigui e mesun voto," el a agrega.

Croes ta remarca cu p'esey ta importante pa informacion politico di pueblo cuminsa na scol caminda e muchanan ta wordo educa kico ta un gobierno, kico ta e poder di gobierno, kico ta e cosnan cu gobierno por haci, bon y malo y con e gobierno ta yega na poder, cosnan simpel, pa asina ora cu e hoben yega na e edad di vota e por haci esaki conscientemente.

"Mescos cu bo kier pa e ta responsabel cu su actividad sexual y bo no kier pa yega un edad y cuminsa haya yiu na un edad mucho hoben, bo ta educ'e y dun'e su normanan, mescos cu e ta yega na un edad y bo tin miedo e bay cuminsa bebe alcohol, droga of substancianan ilicito, bo ta educ'e riba esaki. Tur esaki ta cosnan cu informacion ta cuminsa prome cu e mucha yega na e edad ey, caminda cu e responsabilidad ta wordo poni den su man," el a subraya.

Pa e motibo aki tambe, Croes a señala, no ta straño cu un hende ta bisa cu prome biaha cu nan a vota, nan a vota AVP of MEP. "E tin un motibo su tras, pero e diferencia ta cu ora bo bira mas grandi y toch bo ta keda haci'e, e ta bisa algo mas profundo di e persona mes. E motibo pa vota no por ta pasobra mi mama ta MEP mi ta MEP, mi a nace geel, semper di mi bida mi ta geel. E cosnan ki no ta motibo pa vota asina," el a resalta.

BONDIA ARUBA

Editor
Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V.
Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager
Mariette Engelhart

Redaccion
noticia@bondia.com
Pilar Flores (hefe di redaccion)
Angenette Figuereo (closer editor)
Leo Maduro
Andreina Morillo
Raisa Montilla
Oriana Geerman

Ehecutivo di Benta
sulaika.croes@cspnv.com
Sulaika Croes

Aviso y Arte
Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Departamento Digital
Juan Luis Pinto

Administracion
accounting@bondia.com
Martha Arteta de Ariza

Distribucion
Jenny Kelly

Coleccion
Evelinda de Cuba - Tromp

Pre Press
Luis Fernando Arenas (Hefe)
Pablo Libre

Press
Roland Schenker (Hefe)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirksz

Colaboracion
Assiociated Press
Ret Karibense
Data Key

Afiliacion
Sociedad Interamerica di Prensa (SIP)

DIRECCION
Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram:bondiaaruba

Editorial

Hulanda tin razon cu...

Impone interes halto...?

A bin dilanti awor e critica den Eerste Kamer Hulandes (Senado) encuanto e 'interes di castigo' cu gobierno Hulandes lo a aplica den e acuerdo di continuacion di e prestamo di liquidez duna den cuadro di e crisis di Covid-19. Varios parlamentario a haya cu gobierno Hulandes por a mustra un poco mas comprension y gentileza pa gobierno di Aruba. Esey por parce asina y hasta por ta berdad tambe, sin embargo, e asunto ta un poco mas complica. Ta berdad cu gobierno Hulandes a pone un interes practicamente na nivel di mercado internacional, y un perspectiva pa yega na interes hopi mas abao, como un 'incentivo' pa yega na un acuerdo. Esaki no solamente como condicion pa e prestamo mes, sino tambe pa e ley di supervision di Reino. Honestamente, gobierno Hulandes mester ta basta 'naief' pa kere cu esaki lo a funciona. Gobierno di Aruba, den version geel o berde, ta conoci pa gara e oportunidad pa mustra riba e aparente 'deshonestidad' o 'inhusticia' practica pa gobierno Hulandes, na lugar di brinda Aruba 'ayudo adecua den tempo dificil'. Esaki ta un argumento cu hasta na Hulanda mes por haya apoyo, manera awor den parlamento Hulandes, pero e medaya tin otro banda. Esey ta cu na momento di e crisis di Covid-19, unda tabata logico cu Hulanda mester a saca un man pa yuda Aruba y tur e otro islanan, tabata visto tanto na Hulanda, como aki mes pa cualkier persona cu dos placa di sentido comun, cu sin un reforma drastico di nos manera di goberna, nos lo ta mes vulnerable pa un siguiente crisis. Hulanda den esey no a perde tempo pa mara su ayudo na condicion di reforma riba e terenonan clave di gobernacion, un agenda cu cual gobierno di Aruba a bay di acuerdo, declarando cu esey ta nan vision tambe y loke a desemboca den e Masterplan cu ta contene un sinfin di mehoracion cu mester tuma lugar den henter e aparato.

Sin embargo, awe nos ta na tres aña y mey desde inicio di e crisis y ta pertinente analiza kico realmente a logra den e periodo aki. Pa cuminza nos a mira un oposicion furioso di Aruba, y e otro islanan autonomo, contra e ley di reforma (COHO), cu finalmente a bira un areglo mutuo, algo tambe describi como posibilidad di colaboracion den Statuut, pero cu no ta contene e mecanismo di sancion pa incumplimento cu un ley di Reino lo tabatin. Esey hustamente tabata e problema grandi pa e islanan pa bay di acuerdo, y logicamente ta considera esaki un logro grandi pa e islanan den derota un supuesto actitud Hulandes demasiado impositivo den desaroyo di e islanan.

Pero den tur esaki nos no por keda pega na e momento ey, di supuesto alegria, o decepcion, pa e victoria momentaneo di e islanan. Y pakico no? Pasobra e unico criterio(nan) di valor ta pa midi e progreso real cu gobernacion ta realiza, na bienestar di comunidad en general. Bo no por midi e cosnan aki a traves di e aparente batayanan entre secretario di estado y promer mandatario di Aruba. Y den e sentido ey, kico a logra den e lapso di mas di tres aña ey? Y mas ainda, kico a logra a base di voluntad propio, cu no tabata bao presion grandi Hulandes?

Na promer lugar, lo a spera di gobierno di Aruba cu lo a cuminza pa cumpli 'al pie de la letra' cu e condicionnan di maneho financiero y cu mientras tanto lo a mehora tur esaki. Esey ta leu di ta realidad, pasobra envez di inverti grandemente den atraccion di suficiente staff profesional financiero, gobierno ta keda bula rond, tapando un buraco cu e otro, y usando esey como pretexto cu nan no por avanza, mientras nan mes ta e promer yama pa remedia e situacion ey. Si nos tira un vista riba e promer versionnan di e 'Uitvoeringsagenda' di 2021 y esunnan di 2023, por observa con poco a logra den mas di dos aña y mey, y pa colmo: cuanto di e logronan ey ta mas a base di insistencia Hulandes cu pa diligencia di gobierno di Aruba? Algun ehemplo: e resistencia fuerte di gobierno contra introduccion di BTW na lugar di e BBO, cu a desemboca den tur tipo di idea alternativo, contal cu no ta cumpli y nos no ta mira esaki tampoco bira realidad. E BBO 'na frontera' ta un sidestep pa despista Hulanda y IMF pero no lo habri porta pa un BTW despues. Tambe nos por a mira e introduccion di un sistema nobo di evaluacion di empleado publico, algo cu nos tambe a aplaudi como algo necesario y pendiente pa hopi aña caba. Kico a core haci? Suspende su entrada na vigor te 2024, mientras nos tin duda cu esey lo sigui, mirando cu ta yega mas cerca di eleccion unda ta considera voto di ambtenaar y nan famia como esencial pa gana eleccion. Si cuminza implementa e mecanismo di evaluacion di un manera drechi, lo mester fortifica ademas e departamento di Recurso Humano cu pa hopi aña caba ta un di e obstaculonan grandi pa por avanza den desaroyo di un aparato publico aceptable.

Pa bolbe na e tema inicial; Hulanda a impone un interes halto como 'castigo'? Si, pero nan a hacie pa e actitud di no cooperacion di gobierno di Aruba den un cantidad di asunto di reforma. Esey por ta cu no ta yuda, pero djis laga gobierno di Aruba haci loke nan kier, sigur no ta hiba nos na nada positivo tampoco.

Horacio Oduber Hospital ta yega na un CAO 2023-2025

Ayera dia 3 di november 2023, Hunta di Directiva hunto cu e team di negociacion di HOH y ABV ta hopi orguyoso di por anuncia cu pa prome biaha desde 2018 e partidonan a yega na un acuerdo riba un cao. E cao tin un duracion di 3 aña y ta di 1 di januari 2023 te cu 31 di december 2025.

Riba 2 di november 2022 team di negociacion di cao (contract colectivo) di HOH hunto cu ABV a start cu e negociacionnan di cao. Na momento cu a start cu e negociacionnan ainda e reduccion den cuido tabata na vigor cual tabatin influencia riba e negociacionnan. Team di negociacion, cu ta consisti di representanten di ABV y tambe di HOH a firma riba 19 di april 2023 un acuerdo di negociacion unda a establece un acuerdo provisional riba e condicionnan di trabou financiero. Esaki den espera di e acuerdo entre e partidonan riba e revision y actualisacion di e texto di cao pa cu e cambionan den e codigo civil y tambe un posibel uniformidad den e condicionnan di trabou despues di e fusion entre Stichting Ziekenverpleging Aruba (SZA), Fundacion Servicio Laboratorio Medico Aruba (FSLMA) y Stichting Bloedbank Aruba (SBA). Na mei 2023 a stop cu e reduccion den cuido cual a duna oportunidad pa asina termina cu e negociacionnan.

Hunta di Directiva hunto cu e team di negociacion di cao di HOH y ABV a dicidi di otorga un signing bonus pa tur empleado di HOH. E motibo tras di signing bonus aki ta cu despues di 5 aña a logra sera un CAO cu tin un duracion di 3 aña cu ta un logro grandi desde 2018.

E puntonan di mas importante cu a negocia ta ahustacion di inflacion riba e salarionan cual lo subi cada aña calendario durante e duracion di e cao aki. Tambe e pago di e periodiek anual y loyaliteitsbonus a ser reanuda na aña 2023 bou di e condicion cu desde 2023 e pago aki lo sosode un biaha pa aña na luna di juli. Tambe e pago di e gratificacion di fin di aña ta wordo reanuda na 2023.

Pa por rebaha/ pone un fin na loke ta ausencia door di enfermedad (AO) ta introduci na aña 2023 un recompensa den forma monetario cada kwartaal desde 1 di januari 2023.

Tambe e partidonan a traha riba ahustacionnan den e texto di cao y e actualisacion di e texto pa cu cambio den e codigo civil. Pa splica mas tocante e cambionan aki lo bay tin sesionnan di informacion pa asina tur empleado cera conoci cu contenido di e cao nobo aki.

Un bes mas di parti di Hunta di Directiva dankí na e team di negociacion di HOH y ABV pa tur nan esfuerso y HOH completo pabien cu e logro grandi aki!

Asina bon

Nos Papiamento ta...?

Tin bon traduccion pa 'statute of limitations'...?

Den nos edicion di awe atencion pa desaroyo actual den adicion di palabra o expresion nobo den nos idioma, pa cual ya ta existi un palabra o expresion pero cu asina mes ta surgi iidea pa un variante nobo. Na promer instante nos ta trata solamente e fenomeno, pa despues inclui un opinion tocante e necesidad o hustificacion di e uso di tal palabra o expresion.

Segun acontecimento den nos region y resto di mundo ta surgi caso unda ta resulta cu nos no tin un traduccion adecua o uno cu no ta bon conoci. Recientemente nos a topa asina cu e caso di un 'statute of limitations', loke na Hulandes ta un 'verjaringstermijn'. Na Spaño e traduccion lo ta un 'plazo de prescripción'. Kico te awor tabata usa cerca nos? Ban cuminza na kico esaki ta referi. Ta trata di e periodo, stipula den un ley, pa cual un asunto ta valido. Esaki por ehemplo, pa ta suheto na persecucion penal, o por ta trata di un periodo dentro di cual Servicio di Impuesto por exigi cumplimento cu un cierto ley di impuesto pero despues no mas. Naturalmente tin un variedad considerable di e tipo di periodo aki den leynan di nos pais, manera den tur otro. E version Hulandes ta esun mas usa actualmente, ya cu esaki tabata loke ta bin di e idioma huridico mas usa, pa motibo obvio. Pues nos ta tende hurista ta papia di 'verjaring' y cu 'e asunto ey a verjaar'. Riba su mes e termino ey ta duna bastante claridad: e añanan estableci den ley pa tal tipo di caso a vence, o a caduca. Si nos no ta satisfecho cu esey anto nos por bay busca cerca e otro idiomanan. E version Spaño ta duna un poco problema, pasobra nos no ta custumbra cu e uso di e palabra 'prescripción' den e contexto aki, sigur tambe pasobra di banda di Ingles nos ta custumbra cu e termino 'prescription' loke ta ser usa pa otro asunto atrobe, manera pa medicamento (prescription drugs) o bril (prescription lenses). Di tur manera, e termino na Spaño ta referi tambe na algo 'prescribi', esta e termino o periodo cu ley ta duna pa vencimento o caducidad di un cierto asunto. Awor, kico pensa di e variante Ingles? Un traduccion literal di 'statute of limitations' ta duna nos un 'estatuto di limitacion' o un 'statuut di limitacion'? Esey tampoco ta satisface pasobra nos no ta custumbra pa usa e termino 'estatuto' p 'statuut' den e contexto aki. Pa kico si nos ta us'e? Esey tambe ta limita y di otro orden. Nos conoce 'Statuut' , e acuerdo fundamental cu ta regla asunto di Reino Hulandes, y 'statuut(nan)' (estatuto) cu ta e reglanan legal di un organizacion. Esey na Ingles atrobe no ta loke nan ta comprende bao di e termino 'statute'. E ta referi primordialmente na un asunto cu ta regla den un ley formal, esta aproba pa un organismo legislativo. Esaki pa distingui tambe di regla legal estableci via hurisprudencia, veredicto di corte por ehemplo cu ta establece norma pa caso cu ta sigui despues. Na Ingles e statuutnan, e reglanan legal di un organizacion o entidad ta ser yama 'articles of incorporation' o 'articles of association' depende di tipo di organizacion y tambe tin diferencia entre custumber den cierto estado (na Merca).

Finalmente, kico ta mihor pa usa anto na Papiamento? Nos ta kere cu promer cu tur cos, lo ta logico cu ta conserva loke nos ta usa pa tanto tempo caba den e ambito huridico, esta e 'verjaring'. Si nos ta desea di crea algo netamente di Papiamento, lo por ta un 'termino o periodo di vencimento o caducidad'. Esaki naturalmente no ta mas cu un opinion y nos lo semper yama bonbini na un sugerencia mihor. En todo caso, e traduccion literal di e termino Mericano 'statute of limitations' no ta parce nos esun mas apto.

Awe abo por ta e siguiente miyonario di Aruba cu Lotto 5

Sorteo ta awe nochi

Diaranson ultimo Lotto 5 no a conoce ningun ganado cu ta pone e jackpot sigui crece y pa awe diasabra e suma bira 1 miyon 550 mil florin! Lotto 5 ta costa solamente 4 florin pa ticket y bo por combina bo 5 numbernan for di 01 te cu 35, si bo no sa cua numbernan pa kies, bo ta puntra bo rebendedor pa un loco y asina bo ta den wega pa bira e siguiente miyonario y gana e jackpot di 1 miyon 550 mil florin cu Lotto 5.

Corda busca bo Lotto 5 trempan, pa asina bo no keda afo di e sorteo miyonario di awe nochi cu Lotto. Tambe Lotto ta ofrece bo e opcion pa por cumpra bo weganan di Lotto Online, kiermen si bo no tin chens pa sali cumpra bo weganan preferi di Lotto, bo por cumpr'e for di bo smart phone, tablet of bo computer!
Si ainda bo no tin un cuenta di Lotto Online, bishita www.lottoaruba.com, traha bo cuenta di hungado y asina cu bo wordo aproba, bo por cuminsa hunga Lotto online tambe!
Sorteo di Lotto 5 ta hunga awe diasabra pa 7.45PM y por cumpra bo ticket na bo rebendedor faborito te cu 7.30PM.
Lotto, E Loteria di Aruba tin diferente wega, Catochi, Big 4, 1-OFF, Zodiac, Wega di Number di Korsou di Lotto, Lucky 3, Multi-X, Lotto di Dia, Lotto 5, Mini Mega y cu su Mega Plus y e diferente weganan di Raspa y Gana y Instacash. Tambe lo por hunga Lotto Online door di bishita: www.lottoaruba.com pa por registra. Cumprando Lotto bo ta contribui na deporte riba nos isla. E meta ta pa organisa loteria, cambia bida di su hungadonan y na mes momento inverti den deporte local pa medio di donacionnan na e comision di subsidio.

"Mantene bo defensa halto"

Maneho pa pashentnan 'bedlegerig' na cas por ricibi vacuna di Influenza y/of COVID-19

Pa proteha e grupo di risico cu ta encera ciudadanonan 'bedlegerig' (esnan na cama/inmobil) na cas di bira hopi malo, desaroya complicacion y hasta fayece debi na infeccion cu e virus di Influenza of COVID-19, DVG ta bay cuminsa ofrece e vacuna anual di Influenza y tambe e vacuna di COVID-19 cu ta contene e variante mas actual na pashentnan bedlegerig.
Tur famia cu ta desea pa n an familiar cu ta na cama na cas ricibi e vacuna anual di Influenza y/of COVID-19 por tuma contacto cu DVG na telefon 5224200 pa registra. DVG lo tin un team di enfermeronan cu lo pasa na cas segun cita pa vacuna.
Grupo di risico COVID-19 Influenza
Rekisito
1.'Bedlegerig' patient (na cama) cuminsando for di 6 luna di edad.

Tur 'bedlegerig' pashent cuminsando for di 6 luna, ta bin na remarke pa ricibi e vacuna di Influenza y COVID-19 completamente gratis.
Tur locual ta necesario ta un prueba di AZV y un cita cu mester wordo traha na DVG via telefon 5224200.
Pa mas informacion like nos Facebook page Directie Volksgezondheid DVG Aruba, Follow nos riba Instagram directie_volksgezondheid_aruba, subi nos website www.dvg.aw, yama nos na 5224200 of e-mail nos na servicio@dvg.aw.

Mas cu mita di donante di sperma uza na Hulanda ta bin for di clinicanan comercial den exterior

(NLTimes)—Mas cu mita di donante di sperma uza na Hulanda ta bin for di clinicanan comercial pafo di Hulanda, segun De Volkskrant a reporta a base di su analisis di e rapportnan anual di Trip, e agencia cu ta monitoria e procesamento di celnan humano. E asociacion ginecologico NVOG tin algun preocupacion tocante esaki pasobra e mesun donantenan ta uza rond mundo pa hopi mucha, segun e corant.

Banconan di sperma Hulandes tin listanan di espera hopi largo—al menos dos aña. P'esey, hendenan cu mester donante di sperma pa cuminsa of sigui crece nan famia frecuentemente ta busca otro opcion. Banconan di sperma comercial den exterior—specialmente na Dinamarca, unda bo por ordo sperma online for di un donante di bo escogencia—ta birando mas popular.

Segun De Volkskrant, sperma stranhero a ser uza den mas cu tercer di tratamentonan pa concebi uzando un donante di sperma na 2016. Na 2021, e ultimo aña pa cual e data ta disponibel, esey a crece pa 54%. Clinicanan Hulandes cu ta conduci tratamento di fertilidad a provee e cifranan aki na Trip. Aproximadamente 1,300 mucha pa aña ta nace via donacion di sperma.

E desbentaha di e "ruta stranhero" ta cu no ta claro con hopi mucha un donante ta concebi globalmente, manera Annemiek Nap, profesor di ginecologia y presidente di e departamento di Medicina Reproductivo di NVOG a conta e corant. Na Hulanda, donantenan di sperma por concebi yiunan te cu 12 hende muhe. "Pero clinicanan den exterior ta bisa: nos ta adheri na e ley di cada pais." Pues un donante por concebi seis mucha na Belgica y 15 na Alemania, por ehempel.

Un otro problema ta e anonimidad. Na Hulanda, yiunan concebi for di donantenan tin acceso na e identidad di e hende homber cu a concebi nan cuminsando for di 16 aña di edad. En principio, esaki tambe ta aplica pa donantenan stranhero, pero e data no semper ta disponibel.

Dentro di NVOG, un grupo di consulta a discuti e banda etico di donacion di sperma, incluyendo for di donantenan stranhero. "Nos ta spera di yega na un posicion of conseho riba con nos ta bay aborda esaki den futuro," Nap a conta e corant.

Hulanda:

A lansa investigacion den contra di Belastingdienst pa mantene un mega database

(CuraçaoChronicle) - Dutch Data Protection Authority a lansa un investigacion tocante Belastingdienst su uso controversial di Risk Analysis Model (RAM), un sistema di data crea pa e impuesto den aña 1990 den cual e empleadonan por conecta y analisa informacion di tur base di dato di henter e servicio. E gobierno tambe anteriormente a anuncia cu lo conduci un investigacion externo contra

RAM, NRC a reporta.
Via RAM, belastingbienst su empleadonan por a "conecta tur cos na tur cos," belastingdienst a skirbi den un reprotahe interno di aña 2017. E sistema tabatin cantidadnan grandi di informacion tocante ciudadanonan, incluyendo informacion personal cu a mina for di rednan social of otro partinan di internet. El a permiti oficialnan di impuesto tom acceso practicamente sin control na e data sensitivo di miyones di persona Hulandes.

Inspectornan tambe a haci analisis discriminatorio pa motibo cu RAM tabata inclui e pagado di impuesto su nacionalidad. E servicio a conecta e data aki na doño di cas, auto y balans di banco por ehempel.

RAM a ser paga oficialmente ora cu legislacion nobo di privacidad a drenta den efecto na 2018, apesar di preocupacionnan masivo dentro di belastingdienst tocante e legalidad di e sistema den e añanan anterior.

Caso di casacion di matrimonio di mesun sexo lo ser pasa live dia 10 di november

(CuraçaoChronicle) - Riba dia 10 di november Corte Supremo lo considera e apelacion di gobiernonan di Aruba y Corsou contra e decision cu ta obliga nan habri matrimonio pa parehanan di mesun sexo. E audiencia lo ser pasa via un livestream.

E caso aki ta trata si Corsou y Aruba ta obliga permiti parehanan di mesun sexo casa, sigurando derechonan igual. Corte Comun su veredicto a determina cu esaki berdaderamente ta e caso. E caso legal cu ta concerni e apertura di matrimonio na parehanan di mesun sexo a ser originalmente inicia pa Human Rights Caribbean Foundation y Fundacion Orguyo Aruba.

Corte a yega su conclusion via un proceso di dos stap. Aunke no permiti matrimonio entre dos hende homber of dos hende muhe no ta constitui discriminacion bao European Convention on Human Rights (ECHR), e islanan su estado su constitucionnan ta inclui un prohibicion riba discriminacion, cual e corte den Caribe si por aplica.

Na diferencia di ECHR, e Estado su Constitucion no ta contene un provision cu ta proteha matrimonio entre un hende muhe y hende homber. Segun corte, esaki ta permiti libertad na evaluacion di e falta di reconocemento di e matrimonio di mesun sexo contra e prohibicion di discriminacion sin cu ECHR ta un obstaculo. Ademas, tambe tin libertad di religion. Segun e Corte, e libertad aki no ta extende na impone bo mesun normanan religioso y balornan riba otro.

E gobiernonan di Aruba y Corsou a apela contra e sentencia aki y a argumenta cu Corte Comun a surpasa su autoridad y no a tuma na cuenta e relacionnan constitucional. E argumentonan verbal den e caso lo tuma luga dia 10 di november, durante cual abogado di ambos pais lo presenta nan declaracion.

Parlamentario di St. Maarten ta preocupa cu CBCS su "regulacion financiero excesivo"

(CuraçaoChronicle) - Rolando Brison, parlamentario y lider di partido United People's Party na Sint Maarten ta treciendo dilanti preocupacionnan critico tocante e consecuencianan potencial di propone regulacionnan financiero for di Central Bank of Curaçao and St. Maarten. E preocupacionnan aki a bini a causa di feedback extenso di ambos e stakeholdernan y e publico riba e sector di servicio financiero, cu un enfoke particular riba St. Maarten Insurance Brokers Association.

Ciudadanonan di e pais a acerca parlamentario Brison, expresando nan frustracion

tocante e desafionan den aumento ora di adkiri seguro of conduci transaccionnan financiero. Notablemente, Mr. Brison a enfatisa cu e problemanan aki ta bini primeramente a for di Central Bank of Curaçao and St. Maarten y no e institucionnan financiero nan mes.

Brison su punto ta enfatisa e necesidad di un strategia balansa pa maneha riesgo dentro di e nacion su sector financiero. El a bisa cu "mester corda cu maneha riesgo den nos pais ta rekeri un strategia balansa, no purba di mata un muskita cu un martiu." Ademas, el a critica e imagen di e medidanan aki como un solucion 'one-size-fits-all', ignorando e variacionnan den riesgonan financiero den varios diferente tipo di negoshi.

Calculacion di daño causa pa Tormenta Ciarán ta como 15 miyon euro

(NLTimes)—E dañonan na cas-, auto- y edificionan comercial causa pa Tormenta Ciarán ta yega na aproximadamente 15 miyon euro, segun un calculacion pa Verbond van Verzekeraars.

E calculacion aki ta sugeri cu e costonan di daño cubri ta "menos cu a espera," segun e asociacion. Sinembargo, esaki not a cambia e hecho cu e tormenta a causa molester significante y sufrimento riba nivel local. Na Limburg, un mata cu a cay a tuma un bida. E tormenta tambe a trece dañonan considerabel na costa cu rafaganan di bienta surpasando 110 kilometer pa ora na Ijmuiden, Vlissingen y Hoek van Holland.

E daño tabata limita den e areanan costa, unda hende usualmente bon prepara pa tormentanan, e asociacion a nota. E grado specifico di daño no a ser determina ainda, como cu no tur reportahe a ser entrega y e cifra actual ta un calculacion preliminario cu no ta conta pa dañonan specifico. Tambe tin dañonan na espacionan publico, manera bushaltenan, cual en general no ta ser inclui den e calculacion, manera e asociacion a splica.

E asociacion a adverti cu e yobida y biento andante por resulta den mas daño ainda. Tegelnan di dak y panelnan solar tambe a ser yanga los diahuebs, hunto cu matanan cu ya ta saliendo for di tera of cu tin takinan kibra, ainda por sali completamente for di nan posicion.

Hulanda:

Cantidad record di reportahe di descuido di mucha conecta na stress financiero den famia

(NLTimes)—Stress financiero entre mayornan ta resultando den un cantidad record di reportahenan di descuido emocional di mucha, segun e organisacion pa proteccion di mucha Veilig Thuis, manera NOS a reporta diahuebs. Esaki por ta conecta na factornan manera inflacion, costo di coriente halto y un mercado di vivienda hopi preta.

E organisacion pa proteccion di mucha ta maneha reportahenan di abuso di mucha. Durante e ultimo cinco añanan, reportahenan di descuido emocional di mucha a aumenta pa mita. Casonan di descuido fisico tambe a alcansa un cantidad records, cu 3,000 reportahe.

"Esaki por nifica cu tin mas inkietud den famianan y cu mas argumento ta tuma luga dilanti e muchanan," manera e presidente di Veilig Thuis, Judith Kuypers, a conta durante e NOS Radio 1 Journaal. "Debi na e stress aki, mayornan ta experencia dificultad pa mira kico ta importante pa nan yiunan. Nan no ta proveendo suficiente amor y atencion."

Kuypers a splica cu e aumentonan aki ta parcialmente pasobra tin mas conscientisacion di abuso di mucha. "Nos sa cu nos ta mirando solamente un pida chikito di e totalidad pasobra entidadnan manera scol ta hay'e dificil pa reporta problemanan asina." El a añadi cu e organisacion awo ta colaborando cu scolnan pa facilita reportahenan."

Conseho di Utrecht kier pa caya nombra den honor di Prins Bernhard inclui historia cu partido Nazi

(NLTimes)—Un mayoria di partidonan den e Conseho di Ciudad na Utrecht kier "informacion factual" pa ser inclui cuminsando 1 di juni tocante e pasado di Prins Bernhard entre dos cayanan nombra den su honor den e ciudad. Nan a trece e asunto aki dilanti despues cu a confirma na october cu Prins Bernhard tabata un miembro di e partido NSDAP di Adolf Hitler, esta e partido Nazi.

E iniciativa a ser presenta na e Conseho di Ciudad di Utrecht pa un mocion entrega conhuntamente diahuebs dor di D66, PvdA, GroenLinks, PvdD y EenUtrecht. E partidonan aki hunto ta wanta 25 di e 45 asientonan den e Conseho.

Algun di e partidonan a trece e asunto aki den e Conseho caba luna pasa. E tempo ey, Alcalde di Utrecht Sharon Dijksma a bisa cu e mester tempo pa reflexiona riba e asunto aki pa determina kico pa haci cu e informacion nobo tocante e pasado di Prins Bernhard. "Naturalmente, e conocemento di awe por resulta den un perspectiva diferente tocante e nombramento di e caya," el a bisa.

Tambe el a enfatisa cu e ta curioso pa wak con e otro municipionan lo aborda e asunto aki. "Mi kier tira un bista riba esaki na paz," manera el a bisa, prome cu e coalicion di alcalde y consehal "yega na un acuerdo." Despues cu a entrega e mocion durante e reunion di Conseho diehuebs, Dijksma a subraya cu e ta kere cu tempo pa refleha ta importante:

"Tambe pasobra e archivonan lo habri aun mas; mas contexto lo surgi for di esaki." Dijksma tabata referiendo na e archivonan priva di e Cas Real Hulandes. Actualmente, e coleccion di e archivo for di prome cu 1934 ta disponibel pa publico, pero esaki lo ser expandi cu 6 di september 1948, e fecha cu Reina Juliana a ser corona. Ademas, e 14 aña di documentacion lo ser accesibel pa publico cuminsando 1 di januari.

E alcalde di Utrecht a bisa cu el a pensa con directivanan di informacion riba e pasado di e prins lo ta den practica. El a bisa cu e ta considerando "un codigo QR cu un Wiki page." Ademas, henter e Conseho di Utrecht no tabata satisfecho cu e mocion for di e cinco partidonan, cual por ehempel, a ser yama "hopi limita" pa un miembro di CDA. El a puntra si D66 kier informa hende tocante e pasado di Che Guevara, riba e caya nombra den honor di e guerrilla Cubano.

BONDIA ARUBA

Ex- boxdo di Puerto Rico, Felix Verdejo sentencia na bida den prison pa asesinato di su pareha

(AP) – Ex-boxdo Portoriqueño, Felix Verdejo a ricibi 2 sentencia di bida riba diabierna despues cu el a ser declara culpabel den e asesinato di su pareha embarasa di 27 aña. Un hues federal a sentencia Verdejo despues di speechnan emocional di e famia di Keishla Rodriguez, ken a ser asesina dia 1 di april 2021.

Verdejo a ser haya culpabel den juli di secuestro cu a causa un morto y e fayecimento di un mucha cu no a nace ainda. Su abogado a bisa diabierna cu e tin plan di apela e sentencia. "E sentencia aki mester ta un les pa otronan," Comisario di polis di Puerto Rico Antonio Lopez a bisa. "E no ta importa con hopi placa, fama of poder bo ta kere bo tin. Si bo kibra ley, bo lo mester responde."

Durante e huicio e aña aki, Luis Antonio Cadiz, un amistad di Verdejo tambe a acusa den e caso, segun e ex-boxdo a pone presion riba Rodriguez pa tin un aborto. Tambe el a testigua cu e dia cu Verdejo a asesina Rodriguez, e ex-boxdo a dal e un mokete y a inyecta su persona cu un substancia toxico prome cu nan a mara su mannan y pia na un bloki di cement y a tire for di un brug den dia. Cadiz despues a yama 911 anonimamente y a provee e localidad di Rodriguez su curpa.

E caso a impacta e teritorio Mericano unda varios a exigi mas proteccion pa victimanan di violencia domestico.

Honduras ta retira embahador for di Israel mientras ta condena morto di civil Palestino den guera

(AP) – Honduras riba diabierna a bira e pais Latino Americano mas recien cu a retira su embahador di Israel pa consulta mientras nan ta condena loke nan ta yama genocidio y otro violacionnan serio den e guera internacional na Gaza Strip.

Minister di Exterior di e pais Centro Americano, Eduardo Enrique Reina a bisa riba X cu President Xiomara Castro a dicidi di inmediatamente retira e embahador den bista di "e situacion humanitario serio cu e poblacion di Palestina ta sufriendo na Gaza Strip."

Honduras ta e pais cu un gobierno iskierdista cu a tuma pasonan diplomatico pa expresa desaprobacion cu Israel su ofensiva expandi. Bolivia su gobierno a corta relacionnan diplomatico cu Israel riba diamars, acusando e di a ehecuta "crimennan contra humanidad" na Gaza. Chile y Colombia tambe a retira nan embahadornan na Israel mientras tambe a critica e ofensiva di Israel contra e militantenan di Hamas.

Reina a conta The Associated Press cu retira e embahador for di e pais ta un manera di hala atencion na e situacion civil na Gaza y a bis cu e gobierno a dicidi di saca su persona for di e pais te ora cu e situacion bira uno mas cla. Relacionnan cu Israel ta permanece stabiel y e diplomaticonan di Honduras ademas di empleadonan lo permanece na e embahada.

Mexico ta tene parada tradicional "muerteadas"

(AP) – Daniel Davila tabata sa cu e kier bira un diablo cu 12 aña di edad. E ta prepara su costume simannan prome cu e celebracionnan di Dia de los Muertos na San Agustin, Mexico, unda famianan ta subi caya dia 1 di november pa recorda con morto por ta mesun bunita cu bida.

Den e estado di Oaxaca, unda e homber di 33 aña ta biba, "muerteadas" ta forma parti di e festival di varios anochi y localnan ta considera esaki parti di nan identidad. Cada celebracion ta diferente for di un bario pa otro, pero mayoria ta sali for di e mesun misa principal, unda participantenan y musiconan ta canta pa duna honor na nan santonan local. Despues di esaki, boluntarionan manera Davila ta tuma parti den un representacion teatrico, unda un spiritista ta trece un homber morto back na bida.

Davila su rol, di e diabel, ta un personahe cu ta purba convence e homber resucita pa sigui su persona. Entre e personahenan y otro caracternan tin un pastoor, un dokter y un homber bieu ken su yiu muhe ta casa cu e homber resucita. "Mi a participa den muerteadas desde kleuter," Davila a expresa, agregando cu "mi ta stima esaki pa motibo cu e ta un tradicion cu ta ser pasa di generacion pa generacion."

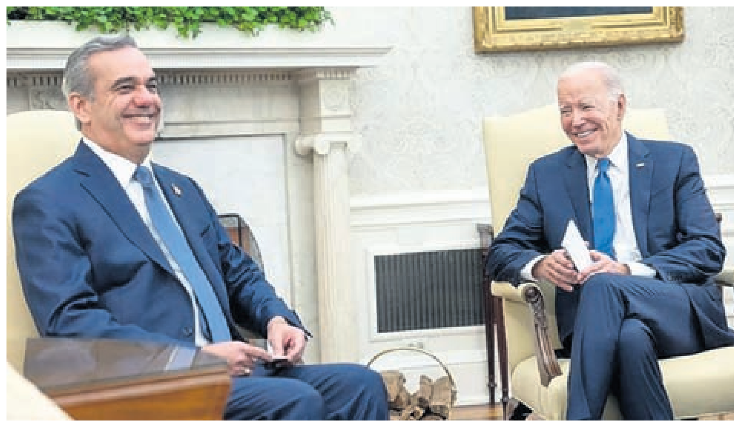
E ambiente di muerteadas ta uno cu humor pa participantenan y e audiencia hunto. Tur caracter ta papia den versonan y dialogo cu ta yen di e comunidad su redo y satira politico. Aunke tin un guion pa guia e actornan, ta premira cu lo tin hopi improvisacion. Asina cu e actuacion caba, e anochi ta sigui cu un procesion dirigi pa un banda. Hendenan ta baila, bebe mezcal y bishita bisiña te ora cu e celebracion caba na e santana e proximo dia.

"E ta un momento hopi special pa motibo cu muerteadas no ta solamente baila y bebe," Davila a splica. "E ta un momento pa comparti loke por duna nos alegria den momentonan dificil."

Republica Dominicana: Biden y Abinader ta reafirma cu nan lo lucha na fabor di Haiti

(DiarioLibre) - E presidente di Merca, Joe Biden, tin su bista riba e conflicto di Israel y Hamas, pero el a saca tempo e siman aki pa reuni cu e presidente Dominicano, Luis Abinader. Den e encuentro nan a reafirma e relacionnan mutuo, e lucha contra corupcion y narcotrafico, y sobre todo, e compromiso di uni esfuersonan pa trece paz na Haiti.

E reunion a tuma luga den marco di e bishita di Abinader na Merca, pa participa den e forum di Alianza para la Prosperidad Economica en las Americas (APEP) of "Alianza de Las Americas", na cual varios presidente di paisnan di Latino America ta asisti.

"Nos ta trahando hunto pa aborda e situacion historico humanitario y di seguridad na Haiti. Manera mi a bisa na e Asamblea General di Nacionnan Uni, e pueblo di Haiti no por warda. Y hunto, nos ta bay sigui apoya e mision multinacional lidera pa Kenia," Biden a expresa na Abinader, ken na mesun momento, a apoya e declaracion.

Riba su cuenta di X Biden a afirma: "Presidente Luis Abinader, e tabata un gran encuentro cu bo. Manera mi a bisa awe, e asociacion entre Merca y Republica Dominicana ta mas fuerte cu nunca, un realidad cu lo permiti nos ambos amplia e oportunidadnan economico, contra aresta e corupcion y aborda e crisis climatico."

Abinader a gradici e palabranan di Biden, teniendo na cuenta cu parti di e crecemento economico Dominicano ta debi na e comercio y e yegada di turistanan di Merca, pais unda mas di dos miyon di Dominicano ta biba.

"Nos ta comparti boso compromiso pa fortalece e seguridad, e democracia y e derechonan humano. Nos ta socio den e defensa di e democracia den e region," Abinader a contesta mientras e tabata compaña pa diferente funcionarionan Dominicano.

Abinader a invita Biden pa bishita Republica Dominicana na 2025, fecha cu Punta Cuna lo ta sede di e Cumbre de Las Americas.

"Sr. Presidente, nos ta spera di yama bo bon bini pronto na Republica Dominicana den e proximo Cumbe de las Americas na 2025, unda nos lo continua desaroya e vinculonan di prosperidad, seguridad y democracia cu ta uni nos. Y e cumbre ey ta bay ta na Punta Cana, asina ya bo ta bay tin tempo pa bay lama," Abinader a bisa.

Esaki ta e di dos biaha cu ambos ta estrecha man publicamente como mandatarionan. E prome biaha tabata na e Cumbre de Las Americas aña pasa na unda 20 pais a firma e "Declaracion di Los Angeles ariba proteccion y migracion", un convenio den cual Republica Dominicana no kier a compromete su mes pasobra e no a haya tempo pa revisa e documento, segun el a informa e tempo ey.

Venezuela: Fiscalia a cita miembro di e ekipo tecnico di Comision Nacional de Primaria

(ElNacional) - E Comision Nacional de Primaria (CNdP) a informa ayera diabierna cu Francisco Castro, miembro di e ekipo tecnico di e comision, a wordo cita den calidad di persona cu ta wordo investiga na e sede principal di e Ministerio Publico na Caracas.

"Nos ta informa cu e dia di awe, e ciudadano Francisco Castro, miembro di e ekipo tecnico di e Comision Nacional de Primaria, a ricibi un citacion pa aparece—awe mes pa 2:30 di atardi—den calidad di persona cu ta wordo investiga, na e sede principal di e Ministerio Publico," e organismo a detaya ariba nan cuenta di X ayera.

E comision a comparti e texto di e citacion: "Sirbi na aparece dilanti e Fiscalia number 73 di e Ministerio Publico riba Nivel Nacional cu competencia den materia contra e legitimacion di capitalnan, delitonan financiero y economico, ubica na piso 12 di e sede principal di e Fiscalia General di e Republica na Parque Carabobo, Disctricto Capital."

Te cu e momentonan aki, e Ministerio Publico a cita mas di un decena di persona cu a desempeña cargonan directivo den e organisacion di e eleccion primaria, cual Maria Corina Machado a gana cu 92.35% di e votonan y cu ta inhabilita pa e Contraloria pa ocupa cargonan di eleccion popular te cu juli di 2030.

E promenan cu e aparece dilanti e Fiscalia dia 30 di october tabata Jesus Maria Casal, Mildred Camero y Roberto Abdul-Hadi, presidente, vice presidente y miembro suplemente di e CNdP, kendenan a rindi declaracionnan dilanti investigadornan specialisa den e legitimacion di capitalnan.

E fiscal General, Tarek William Saab, a anuncia e apertura di un investigacion dia 25 di october, den atencion cu e denuncianan di e Parlamento, controla pa e chavismo y dirigentenan oficialista, segun cual e cifra di participacion den e eleccion primaria, di casi 2.5 miyon di persona, tabata exagera.

Segun e Fiscalia, den e evento di diadomingo 22 di october a tuma luga, por lo menos cuater delito: usurpacion di funcionnan, usurpacion di identidad saliendo for di e hipotesis cu a usa nombernan di personanan cu no a vota, legitimacion di capitalnan door di desconoce e procedencia di e placa cu cual a realisa e eleccion y asociacion pa comete delito.

BONDIA

Kendrick Lamar tin plan di hiba Africa concierto grandi via iniciativa nobo di Global Citizen

(AP) - Rapper Kendrick Lamar lo ta e acto principal na Move Afrika: A Global Citizen Experience, un iniciativa nobo pa establece un circuito di tour internacional den e continente di Africa lansando cu un concierto na Kigali, Rwanda dia 6 di december.

Global Citizen su CEO Hugh Evans a bisa cu Lamar su show na BK Arena lo ser financia cu un mescla di donacion filantropico y fondo di corporacionnan cu speransa cu e Rapper ganador di premio Pulitzer lo demostra e oportunidad pa artistanan di Africa su generacion di personanan hoben.

"Move Afrika ta tocante empresa social, y durante tempo, e lo provee certidumbre na nos bendedornan y partnernan, permitiendo nan por crece y expande," Evans a conta The Associated Press. "Nos meta ta pa e tour aki trece dilanti crecemento y desaroyo di negoshinan chikito den e region y pa hiba ambos nos evento y hopi mas durante henter aña, mientras artistanan ta haci uso di e rutanan di e tour."

Artistanan Africano manera Burna Boy, Rema y Davido recientemente a mira hit den henter mundo. MTV a agrega e categoria di Best Afrobeats Video na su premiacion di e aña aki. Grammys a anuncia tambe cu nan lo agrega un premio pa Best African Music Performance proximo aña. Kweku Mandela, Globan Citizen su hefe di vision, a bisa cu Africanonan mester por experiencia e conciertonan mas grandi di mundo di mesun manera cu tur otro hende. "E motibo cu ta credita na esaki hopi biaha ta falta di infrastructura y falta di ekiponan tecnico," Mandela a splica. "E realidad ta cu tin un falta di kier, pa motibo cu mi a mira algun di e artistanan mas grandi bini e continente aki durante e ultimo decadanan."

Ademas di Lamar, Move Afrika: Rwanda lo tin otro artistanan regional, cura pa Lamar y Dave Free su compania di servicionan creativo pgLang y un campana cu lo urgi lidernan mundial pa tuma accion riba e topiconan cu ta afecta Africa.

"Nos ta cuminsando cambio den e generacion," Mandela a expresa. "Nos tin speransa cu esaki lo manda un mensahe na henter e industria cu no solamente tin un gran oportunidad den e continente pa nan traha cune y duna bon bini, sino tambe, cu tin algo necesario considerando unda nos ta bayendo como sociedad y como humanidad."

Matthew Perry Foundation estableci na honor di e difunto actor pa yuda hende cu adiccion

(AP) - Menos di un siman despues di su fayecimento, a establece un fundacion cu e nomber Matthew Perry pa yuda e personanan cu ta lidiando cu adiccion.

"Den e spirito du Matthew Perry su dedicacion na yuda otronan batayando cu adiccion, nos ta cuminsa un biahe pa brinda honor na su historia pa medio di establece Matthew Perry Foundation, guia pa su propio palabranan y experiencianan y motiva pa su pasion pa haci un diferencia den mas bida cu ta posibel," un declaracion di inauguracion a expresa diabierna.

E actor ganador di Emmy, ken a forma parti di elenco di e programa hit "Friends", hopi biaha a papia publicamente tocante su problemanan di adiccion na droga y alcohol. E fundacion, cual awo ta aceptando donacion, a cita su deseo di ser recorda como un persona cu a yuda otronan cu e abuso su substancia aun mas cu su fama como parti di e programa aki.

E fundacion lo ser manteni pa e National Philantropic Trust y no a duna mas informacion ni detaye tocante e organisacion pa awo.

Manera a reporta anteriormente, Perry a ser declara morto cu 54 aña di edad despues cu paramediconan a haya su persona inconsciente den su cas na Los Angeles dia 28 di october. E autoridadnan te ainda ta investigando e causa di su fayecimento. Recientemente e resultadonan di examen di toxicologia a sali na cla unda a constata cu e no tabata intoxica na e momento di su morto, cual ta trece mas incertidumbre riba e causa di su morto. Tambe a informa cu aparentemente no a pasa hopi tempo desde cu Perry a fayece ora cu e paramedico a haya su persona, cual ta duna e impresion cu si e lo a ser haya mas pronto tabatin e posibilidad di por salba su bida.

Perry a forma parti di e elenco di e programa hit y sumamente conoci "Friends', conhuntamente cu co-actornan Matt LeBlanc, David Schwimmer, Courteney Cox y Jennifer Aniston.

Bucuti Yacht Club ta cla pa celebra nan di 50 aniversario cu e Bill Fishing Tournament

Den un conferencia di prensa dialuna ultimo, e organisadornan di e Bill Fishing Tournament a splica mas di e torneo cu lo cumpli mita siglo. Representantenan di Bucuti Yacht Club, Aldrin Wever, Urvin Richardson y Nick Werleman a hiba palabra unda a duna un splicacion kico tur lo bay tini e weekend aki esta 3, 4 y 5 di november.

Historia
Prome a duna un splicacion di e club esta Bucuti Yacht Club cu a keda funda riba 19 di januari aña 1967. Na 1973, Bucuti a inicia cu e torneo di Bill Fish. Temponan aya botonan di Venezuela, Republica Dominicana, Corsow, Boneiro y Aruba tabata participa na e dos dianan di torneo. Awendia e botonan ta mas grandi compara cu antes y por bay mas leu y asina haya mas punto. Loke a resalta ta e Bill Fishing Tournament tabata hermandad deportivo cu tabata reina entre e participantenan. E 50 Bill Fishing Tournament ta dedica e aña aki ta Feli Geerman, un baluerte di Bucuti Yacht Club.

Programa 3, 4 y 5 di november
Pa celebra nan di 50 aniversario, Bucuti Yacht Club tin un programa di actividad prepara pa e fin di siman aki. Ta asina cu riba diabierna atardi lo tin e inscripcion na club di 6 - 9 di anochi. Pa 8or lo tin e Captain Meeting mientras cu lo tin banda pa deleita tur presente esaki di 7or pa 11or habriendo asina e Bill Fishing Tournment.

Diasabra na banda cu tin e programa pa e participante nan di e Bill Fish lo bay tin e banda musical, Classic Car y Muscle Car nan presente esaki for di 2or di atardi en adelante. Pa su mañan diadomingo lo tin e diferente Harley Davidson Club nan di Aruba cuminsando tambe 2or en adelante sin lubida e banda e entrega di premio y a banda musical pa celebra e gran clausura di e Bill Fish Tournament. Tanto diasabra como diadomingo lo inicia for di 6or di mainta cu desayuno. Por ultimo a duna henter e splicacion pa loke ta e reglanan di e torneo y kico ta tur ta ser premia e weekend aki.

Ta invita Aruba henter pa pasa e celebra e weekend aki na Bucuti Yacht Club na Barcadera unda cu lo tin musica, actividad pa grandi y chikito y sin lubida e torneo di pesca den su 50 edicion. Bar y cushina lo bay ta bon surti.

Celebracion na biblioteca

Biblioteca Nacional Aruba ta celebra e hecho cu señora Astrid Britten a wordo nombra como director 20 aña pasa. Esaki a sosode dia 1 di november 2003. Minister di Enseñansa e tempo aya, señor Fredis Refunjol, a anuncia esaki durante conferencia di prensa semanal di prensa.

Sra. Britten ta refleha: "E ta un privilegio y un honor grandi pa por lidera nos Biblioteca Nacional Aruba y su team ya caba pa 20 aña. Alabes, dia 10 di november mi ta cumpli 36 aña di servicio. Mi ta enormemente gradici na mi mayornan d.f.m, mi rumannan, mi casa y mi yiu muher Emilaine cu semper a sostene mi incondicionalmente. Naturalmente tambe mi kier gradici Staff y personal di Biblioteca Nacional Aruba. Sin nan no tin biblioteca. Na tur esnan cu a bay nos dilanti, esnan cu a yega nan edad di pensioen y otronan cu a opta pa bay cu VUT. Danki pa boso dedicacion y aporte na trabou di Biblioteca y particularmente mi kier para keto tambe na dos persona cu t'ey cu mi ya pa 20 aña den e funcion di directora, hefe suplente Sra. Lilian Semeleer y mi secretaria, Sra. Lenchi Lopez. Mi ta sigui dirigi cu un sentido critico y tambe cu pasion y amor pa cu trabou di biblioteca hunto cu personal di biblioteca. Semper keda habri pa oportunidadnan, innova y traha hunto."

Na cas di Carmen y Carlos

Biblioteca Nacional Aruba ta presenta e aña aki tambe, un buki special pa su Festival di Buki pa Mucha. E buki aki ta un regalo pa e muchanan di Aruba. 'Na cas di Carmen y Carlos' ta inspira pa e tema 'Mi buki, mi cas'. Autor ta Jeroen Hoogerwerf y e buki a keda ilustra pa artista visual Vanessa Paulina. Tur dos ta participa tambe na e festival y ta bishita diferente scol pa conta storia. 'Na cas di Carmen y Carlos' ta un buki na 2 idioma, Papiamento y Hulandes pa asina e ta accesibel pa hopi mucha na Aruba y talbes tambe den exterior.

Esaki ta un storia di un famia cu ta pasa un vakantie masha dushi mes. Carmen y Carlos ta prima y primo y nan ta mustra e lesado con cos ta bay cerca nan na cas. Jeroen Hoogerwerf y Vanessa Paulina ta kere den stimula lesamento y ta duna tur nan aporte, talento y energia na e Festival di Buki pa Mucha ya pa hopi aña caba.
Biblioteca ta organisa e Festival di Buki pa Mucha pa stimula tur mucha na Aruba pa lesa. Y biblioteca ta invita tur mucha na Aruba pa bira miembro y asina lesa hopi mas buki. Pa stimula lesamento poco mas, miembresia pa mucha y hoben ta completamente gratis.
Por haya e buki gratuitamente na tur libreria ora cumpra un buki pa mucha, tanten cu tin.

ISBN 978 90 83306 65 0.
Biblioteca Nacional Aruba ta publica e buki cu sosten financiero di Kiwanis Club of Palm Beach, Quota International of Aruba, Amsterdam Manor Resort, De Wit & van Dorp, Plaza Bookshop, Plus Accountants y SETAR N.V.

Skirbi pa Robert Arends

Ley di Reino of Ley di Aruba?

E discusion politico andando entre Reino y Aruba por wordo soluciona di forma practico asina: "laga Reino pone su normanan den un Ley di Reino y laga Aruba pone e mesun normanan ey den un Ley di Aruba".
DUS: no pone normanan den un Ley di Reino so pa obliga Aruba cumpli pero laga Aruba mes pone nan tambe den un Ley di Aruba! Di e manera ey Reino ta logra su meta y Aruba (Gobierno y Parlamento) ta mantene su independencia cu e Ley di Aruba.

Ta problema pa regla algo—pa complace Reino y pa complace Aruba—di forma igual den un Ley di Reino y tambe den un Ley di Aruba?

Skirbi pa Robert Arends

Ta ehempel nan ta sigui?

E cantidad di caso nan cu ta sali na cla dilanti Corte y cu tin bou investigacion na Ministerio Publico, ta indica—sin duda algun—cu ta mal ehempel di "politico" ta hiba pueblo di Aruba na corupcion.

Simplemente e cantidad di politiconan condena y acusa ta prueba cu ta existi hopi corupcion den e mundo di politiconan na Aruba. No ta "fantasia" pero "realidad"! Kere of no kere, ta berdad!

Si nos , e ciudadano nan votador, kier para e racha di corupcion di politico nan, nos mester pone bon atencion riba kico e politiconan ta bisa y haci, pa ora di vota, nos no vota pa persona nan sospechoso di ta corupto!

Nan berdad no ta semper nos berdad!

Si nos no exigi pa Gobierno, Parlamento y Ministerio Publico tuma medida y actua fuertemente contra corupcion, nos tur mester considera nos mes "complice" di corupcion.

Pueblo di Aruba ta exigi di gobierno:
Pa apunta dos of mas "Officier van Justitie" y encarga nan exclusivamente cu investiga y persigui corupcion (=actuacion contra ley) den e organisacion di gobierno cu atencion special riba politiconan y nan compinchinan.

Directiva General di VWI tocante caso den Hoger Beroep:

"Ya ta dos aña y shete luna cu VWI ta en espera di un uitspraak"

Diamars, dia 31 di october 2023, Corte Comun di Aruba, Corsou y St. Maarten pa di tantisimo biaha a pone riba e rol di Corte e anuncio cu lo duna uitspraak di e vonnis di e caso den Hoger Beroep cual VWI a entama mustrando asina VWI su desacuerdo pa cu e uitspraak di e Kort Geding (nr. AUA202100225) riba 10 di maart 2021 y dicta door di mr. J. M. J. Keltjens.

Un biaha mas Corte Comun a dicidi di postpone e uitspraak di e caso den Hoger Beroep (nr. AUA202100053KG) te na proximo aviso. Dia 30 di mei 2023 a sali den diferente medionan di comunicacion un declaracion di Sr. mr. Mauritz de Kort, presidente di Corte Comun di Aruba, Corsou y St. Maarten, bisando: "Ora cu e caso a wordo traspasa di Aruba pa bay pa e combinacion di apelacion, esta e tres huesnan na Corsou. E traspaso no a bay bon, pues nos a perde e caso for di bista." Di fin di mei 2023 pa fin di october 2023 ta cinco luna; VWI ta puntra su mes si ainda e caso aki ta 'perdi for di bista'?

Riba 5 di juni 2023 VWI a manda un carta pa Sr. mr. de Kort puntrando kico precies a bay robes cu e traspaso di nos caso di Hoger Beroep y puntrando tambe kico ta e 'stand van zaken' awor cu a 'haya bista bek' riba VWI su caso den Hoger Beroep. Riba 5 di juli 2023 VWI a haya manera contesta di Corte Comun un carta masha cortico mes y bisando practicamente nada.

VWI ta keda para ariba cu husticia no a wordo sirbi cu e uitspraak cu mr. Keltjens a duna pa cu e Kort Geding cu VWI a entama contra WEB pa cu e inkorting ilicito di 12.6% di salario na aña 2021. Tur hende cu conocemento di Aruba su leynan kende VWI a consulta a bisa VWI practicamente e mes un cos: e uitspraak di mr. Keltjens di dia 10 di maart 2021 ta 'kort door de bocht' y no ta conforme ley.

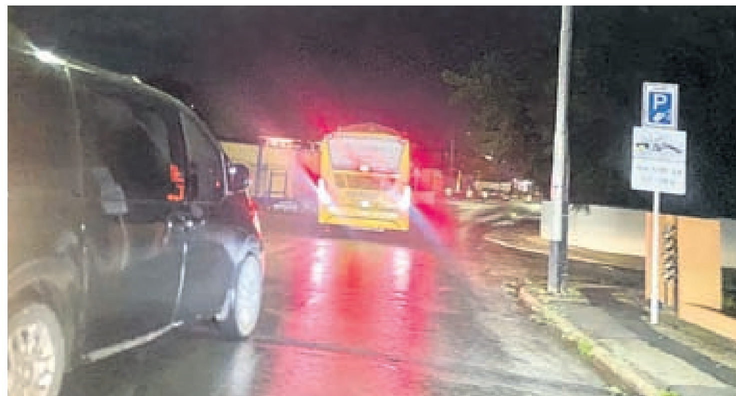
Corte Comun a postpone e uitspraak di e vonnis di e Hoger Beroep entama pa VWI mas cu cinco biaha caba. Ya ta dos aña y shete luna cu VWI ta en espera di un uitspraak pa cu e Hoger Beroep aki. Ta kico ta pasando? Mr. J. M. J. Keltjens su uitspraak di dia 10 di maart 2021 ta corecto of no ta corecto? E uitspraak ta conforme ley of no ta conforme ley? VWI kier claridad riba esaki pa por delinea kico VWI su siguiente pasonan lo ta. Corte Comun no por sigui rek e uitspraak aki mescos cu un cakiña.

E ta bisto cu e caso di Hoger Beroep aki no ta uno facil y cu sigur ta na su lugar pa e tres huesnan di Corte Comun tuma nan tempo pa trece un dictum husto y conforme ley. Pero dos aña y shete luna ta, den VWI su opinion, di berdad 'a very very long stretch'.

VWI ta keda optimista cu husticia lo prevalece y cu e uitspraak di e Hoger Beroep lo ta den VWI su fabor. No por ta asina cu un compania estatal ta bin hinca man ad hoc den saco di su trahadonan (bou orden di gobierno) cu e pretexto di ta actua conforme di 'algemeen belang' pa cu e pandemia. Aruba tin leynan y articulo di leynan cu ta diseña specificamente pa atende cu situacionnan calamitoso cu ta di interes general (Staatsregeling van Aruba y tambe e Calamiteitsverordening). Pero Gobierno di Aruba a dicidi di haci y deshaci manera cu nan ta haya ta bon sin tene cuenta cu ley y bou di e pretexto (pa no bisa e 'mentira') cu ta Hulanda ta impone e inkorting di 12.6% aki (zowel Knops y van Huffelen a desmenti publicamente cu Hulanda a 'impone' e inkorting di 12.6% aki).

VWI ta keda optimista, pero e tardamento largisimo y biramento rond aki di Corte Comun pa duna un uitspraak, no ta mustra bon y no ta contribui positivamente na fortalece e confiansa den nos sistema hudicial.

Autonan mal staciona a stroba busnan pa pasa!

Diaranson anochi ora cu chauffeur di bus desviando pa caminda pa basta dia cera y pasando den su ruta alternativo a haya esaki blokia pa autonan mal staciona ambos banda di caminda.

El a hay'e ta maniobra na e crusada Irenestraat cu caya Ernesto Harms unda e mester a reverse cu trafico su tras pa sali for di e dilema aki. Ta bon mes cu e chauffeur di e bus ey ta hopi bon cualifica y a sa di saca e bus di e forma mas practico for di e situacion cu el a haya su mes aden. Polis di e departamento planologico a keda di ser avisa den oranan di mainta di e situacion aki pa un solucion pronto.

Auto a hit & run spiel di un pick-up den Caya Frere Laurentius

Diaranson anochi a drenta informe di un accidente hit & run na Caya Frere Laurentius, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di cu un auto a pasa dal e spiel di un pick-up staciona y a sigui core bay. Manera cu a tende e zonido hendenan a tuma nota y cu ayudo di camaranan di seguridad di bisiña polis a keda di bay pa e auto cu a causa e accidente aki.

Hende a bolbe drenta nos isla ilegalmente, a captura como 10 indocumentado

Diahuebs madruga durante patruya banda di Santana di cacho a nota un boto pega na e canto. Ora a baha bay tira un bista mas cerca a bin descubri cu e motornan ainda ta cayente indicando cu hende lo a caba di drenta di forma ilegal

Eybanda mes a bin descubri 8 salbabida riba tera. Mesora a alerta otro patruyanan como tambe wardacosta y hasta militarnan. Logicamente tambe e helicopter cu mesora a lanta bin yuda. A cuminsa controla a topa cu un Hyundai Getz preto perteneciendo na e sospechoso P., kende ta conoci pa trafica hende, pero un indocumenta tabata cu e auto y a detene tambe y a confisca e auto. Buscando den Colony a bin haya alrededor di 10 persona indocumentado y a detene nan tur hiba nan warda di polis. Lo mester tin mas pero den oranan di dia lo sigui busca nan, mientras e boto den oranan di mainta guarda costa

Hende a purba drenta diahuebs madruga di forma ilegal

Despues di cu den oranan di madruga, hende a drenta na Colony di manera ilegal y polis hunto cu guardacosta y militarnan a logra captura nan.

Den oranan di mainta polisnan a regresa pa controla e area pa wak si nan a trece droga of algo otro.

Bus di Arubus a bay bira un birada dal frontal riba un Nissan March contrario

Diaranson mainta a drenta informe di un accidente na San Nicolas, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu e bus a bay bira na man drechi y mester a usa ambos banda di caminda y a bay dal frontal riba un Nissan March contrario. Afortunadamente ningun hende a resulta herida.

Detencion sospechoso di notificacion falso di bom

Diahuebs a detene un sospechoso di e notificacion falso di bom na Holiday Inn Hotel diabierna 27 di october 2023.

E sospechoso ta un trahado di e hotel.

Polis a bay na un negoshi pa un intermediacion

Diaranson mainta a drenta informe di un problema na Cavaliers den Schotlandstraat. Mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu a tuma lugar un ladronicia pero e ta trata di un caso poco straño, e persona cu lo a bay cu algo na mesun momento tabata na Warda di Polis na Santa Cruz entregando un keho. Tanto patruya di playa como recherche di Santa Cruz a haci intento di intermediacion pa cu e caso aki. Polis a tuma datos di e susedido aki.

Cas tabata yena cu awa na Primavera

Diaranson mainta a drenta informe di un cas yenando cu awa na Primavera. Mesora a dirigi brandweer na e sitio.

Na yegada di brandweer a wak e situacion y wak cu ya cu awa a stop y e awa tabata sali for di e cura.

Parti di aparato benta dilanti ex-edificio di Burger King na Caya G.F. Betico Croes

Diahuebs mainta por mira un parti grandi di un aparato benta dilanti ex-edificio di Burger King na Caya G.F."Betico" Croes.

Esnan encarga cu limpiesa den e area mester recoge esaki ya cu e ta parcialmente riba caminda.

Polis a bay Cumana pa intermedia entre doño di negoshi y un cliente

Diaranson manta a drenta informe di un problema entre un cliente y e doño di un negoshi na Cumana, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un caso di intermediacion entre nan polis a intermedia entre nan pa yega na un solucion satisfactorio.

Regatista Just van Aanholt a clasifica pa e Weganan Olimpico Paris 2024

Faltando solamente algun dia di competencia ainda na e ciudad di Algarrobo pa loke ta e deporte di vela, ya caba nos delegacion a logra obtene un tremendo resultado den e disciplina di ILCA 7.

Ta asina cu e atleta Just van Aanholt a logra su clasificacion pa e Weganan Olimpico otro aña 2024 celebra na Paris, Francia. Esaki sin duda ta un logra grandi pa Just, e deporte di vela y Aruba completo.

Just a bira e prome atleta di Aruba cu ta logra su clasificacion Olimpico pa Paris 2024.

Rumannan Dammers a termina na di 11 lugar den e doubles femenino na Santiago

E competencia di bowling den doubles no a bay manera a spera pa e rumannan Kamilah y Abigail Dammers.

Desde e inicio di e competencia Kamilah y Abigail no por a haya e tiro desea unda rapidamente ta cay atras riba e tablero general. Dado momento Kamilah a recupera bon y a tira algun wega cu score halto, pero esaki no tabata suficiente pa sali for di e zona abou.

Despues di 8 wega, Aruba a keda na di 11 lugar overall den 12 pais compitiendo. Pa Kamilah y Abigail esaki sigur ta un decepcion grandi mirando cu expectativanan tabata halto pa cu e wega den doubles. E duo Dammers a conoce varios

torneo y wega unda nan a logra podium como e triunfadornan. Esnan mas conoci nos tin medaya di Oro na e Weganan Sur Americano na Paraguay 2022 mientras e aña aki e duo di Aruba tabata e campeonnan den e Weganan Centro Americano y del Caribe 2023 na El Salvador.

Awor Kamilah y Abigail lo mester concentra riba e wega individual cu lo ta mañan diabierna mientras e mihor cuater bolichera nan lo sigui pa e final cual lo bira diadomingo.

Atleta di karate, Rob Timmermans, lo ta den poule cu Brazil, Colombia y Nicaragua na e Weganan Panamericano Santiago 2023

E karateka, Rob Timmermans y su coach/tata Pascal Timmermans hunto cu metodologo Monica Fajardo a atende e reunion tecnico awe diahuebs na e Centro de Deporte de Contacto aki na Santiago.

Despues di e reunion tecnico unda a pasa den tur e reglanan a haci e loting pa loke ta e peleanan pa diasabra awor. Rob y Aruba a cay den poule 1 cu Brazil, Colombia y Nicaragua. Un poule pisa mirando cu tanto Brazil y Colombia a haci bon papel den e mundial dos siman atras y ta dos potencial grandi di Sur America.

No por descarta Nicaragua cual su peleador ta un di e mihornan di Centro America.
Rob probecha di e momento pa entrena y asina prepara su mas mihor posibel pa su combatenan diasabra awor. Pa loke ta e combatenan, Rob lo mester bringa contra e contrincantenan di tur tres pais y di aki e dos mihornan lo pasa pa e kruis final contra e number 1 y 2 di e otro poule
Ta bon pa menciona cu Rob ta number 1 clasifica den su categoria na e Weganan Panamericano Santiago 2023.

BON DIA ARUBA

*Bista Politico ta un seccion di **Bon Dia Aruba** specialmente pa brinda oportunidad na tanto partido politico como politico individual pa expone nan opinion. Contenido publica di ningun manera ta refleha opinion di **Bon Dia Aruba** y ta pa responsabilidad exclusivo di e organisacion/individuo cu ta ofrece esaki pa publicacion. **Bon Dia Aruba** ta reserva e derecho di no publica texto ofreci, si esaki segun e medio no ta cuadra cu e normanan di decencia cu nos ta mantene, pa evita contenido cu ta innecesariamente ofensivo. Esaki suheto na evaluacion exclusivo di **Bon Dia Aruba**.*

BISTA POLITICO

Parlamento a yega 'un low nobo'

Fraccion ACCION21 ta dirigi carta di protesta na Gobernador tocante menasa na sistema democratico

Fraccion ACCION21 recientemente a dirigi un carta di protesta na Su Excelencia Gobernador di Aruba, Sr. Alfonso Boekhoudt, cu caracter di urgencia pa loke ta trata accionnan no constitucional y violacion di procedementonan di Parlamento di Aruba. Aki ta trata un situacion cu ta birando menasante segun e fraccion, violacion structural di Reglamento di Ordo di Parlamento di Aruba ta sosode regularmente pa medio di e propio presidente, Sr. E.G.A. Vrolijk.

Esnan cu a sigui e reunion cu a tuma lugar na Parlamento di Aruba riba 19 october 2023, OB nr. 2, 'Splicacion di minister-president riba acuerdo di prestamo pa refinanciamento relaciona cu Covid-19,' por a tuma nota con esaki a cana. Minister-president por ehempel por a lansa acusacionnan contra miembronan di parlamento, sin cu nan por a defende nan mes pasobra presidente di Staten a dicidi cu no ta otorga 'personlijk feit' durante e reunionnan bijeenkomst.

Un procedura menasante pa nos democracia

E reglamento di ordo ta consisti riba regla di procedura, entre otro tratamento di reunion publico, mocion y mas. Un parti chikito ta regla den nos constitucion, e resto ta regla den Reglamento di Ordo. Tin dos tipo di reunion: reunion di comision, y OV of openbare vergadering cu ta reunion publico. Na Aruba, a cuminsa bira custumber pa yama un openbare bijeenkomst, cual no ta regla ni den nos constitucion of reglamento di ordo. Presidente di Parlamento ta bend'e den forma cu e ta algo 'informativo,' pero e diferencia ta cu contrario na un openbare vergadering - caminda ta stipula cuanto un miembro di Parlamento por papia, etc., - den e bijeenkomst tur cos ta dicidi pa e presidente di Staten. Por ehempel, si miembro di Parlamento ta haya chens di papia of no. Tambe riba cuanto minuut nan por papia, si tin un of dos tanda, y no tin claridad riba esaki pasobra ta presidente ta determina di un forma arbitrario cual hopi biaha ta laga su mes guia door di partidismo y ego en bes di percura cu tur reunion ta a tene na reglamento di ordo. Tambe durante e reunionnan aki no tin mocion, no tin persoonlijk feit, y un minister por lastra un miembro di parlamento sin cu e miembro tin recurso pa contesta. "El a bira algo extra constitucional, y e situacion a bira menasante pa nos democracia y bon operacion di Staten" parlamentario Miguel Mansur ta expresa.

Puntonan di preocupacion

"Cu e interes mas grandi di pueblo di Aruba na mente, ta imposibel pa acepta e violacion structural di procedemento parlamentario, un peliger creciente pa nos democracia." Asina a finalisa e carta dirigi na Su Excelencia. Entre e varios puntonan di preocupacion delinea pa e fraccion den e carta na Gobernador di Aruba, ta papia tambe di violacion di articulo 6 y 7 di reglamento di ordo. E articulo aki ta dicta cu si e president di Staten tin un reunion y kier hiba palabra, e mester entrega su stoel y no por tum'e bek den e reunion. E presidente a hiba palabra y disertacion politico, un violacion di e articulo 7 y no a percura pa e reunion a tene na reglamento di ordo cu ta violacion di articulo 6.

Esaki ta e motibo principal tambe cu e fraccion ta manda e carta aki vociferando nan preocupacion serio tocante e procedemento aki. E sucesonan di 19 october 2023 ta un situacion sin precedencia cu ta marca un deterioracion den integridad di funcionamento di parlamento. Den e carta ta inclui un bijlage di Sr. Dick van der Windt, anterior secretario di Tweede Kamer cu a traha na parlamento di Aruba pa un tempo. A pesar di su conseho pa reglamente e bijeenkomst desde 2011, desgraciadamente esaki no a logra, y awor cos ta bayendo di malo pa pio. Pa cambia reglamento di ordo tur 21 miembro mester aproba y nos dinamica politica no ta duna espacio pa esey.

Un 'low' nobo pa Parlamento

Durante e ultimo bijeenkomst den Parlamento di Aruba cu a tuma luga riba 19 october 2023, parlamentario Mansur ta describi e sucesonan di e reunion aki manera 'un low nobo' cu parlamento di Aruba a yega na dje. Pasobra semper e reglamento di ordo ta hopi claro cu si bo ta sinta riba stoel di presidente di Staten bo no por hiba un argumento politico. "Tin biaha den reunion di comision e presidente por haci pregunta, y nos ta tolera esey aunke no mag. Pero den un reunion publico e presidente no mag hiba palabra." Manera menciona, riba 19 october no solamente e presidente di Staten a haci pregunta, el a hiba henter un argumento politico y arbitrariamente limita cuanto un miembro por a papia. "Dus esaki a bira awor cu mayoria di reunion den parlamento ta bijeenkomst cu presidente di parlamento ta usa pa asumi podernan cu ni nos constitucion ni tampoco reglamento di ordo ta otorg'e, anarkia completo," segun Mansur. E carta dirigi pa Gobernador ta describi con e procedemento aki ta un menasa pa nos sistema democractico y constitucional. Seguramente un preocupacion grandi y nivel hopi abao cu Parlamento di Aruba ta bayendo, cual ta spera cu Su Excelencia por presta bon atencion di esaki na bienestar di nos constitucion y democracia.

Biblionef presente na festival di buki pa mucha

Dia 4 di november na Cas di Cultura (5.00 - 700 pm)

E meta di Biblionef (www.biblionef.nl) ta pa yuda tur mucha, sin haci distincion di nan situacion personal, siña conoce na un edad hoben e alegria di lesamento. Esaki cu e proposito pa crea un amor pa lesamento pa e resto di nan bida.

Atrobe Biblionef lo ta presente na Festival di Buki pa Mucha cu un stand yen di buki nobo pa solamente 5 florin cada un (bukinan den edad di 2 pa 18 aña).

E luna aki e dos boluntarionan, Carla van Eerden cu

Sandra Postma, ta parti bukinan nobo na scolnan y otro instancianan pa 23 aña caba na Aruba. Ban stimula e studiantenan, mayornan y docentenan pa bin pasa bishita e stand di Biblionef. Cu un contribucion di solamente 5 florin pa un buki nobo bo ta yuda Biblionef pa sigui cu e bon trabao.

King Classic Sudoku

	7	2		1	6			
		6		9	4		5	
	9		7		5			6
7			3		1			
						4		1
	3		5			9		
						8	4	
					8	5	6	
8	5				9	1		

Difficulty: ★★★★ 11/4

Resultado Sorteo
4 november 2023

Cadena Alexander Lottery ta presenta resultado di weganan di suerte

DIARIO	KORSOU	SUPER4	FLAMINGO
0610	2584	6237	9357
7788	0592	SUPER5	5081
7595	4181	-	1630

MERDIA

Game	Sorteo #	Resultado
CATOCHI	Sorteo # 4083	6723 / 2039 / 7812
MULTI-X		X5
BIG 4	Sorteo # 4083	4041
1OFF	Sorteo # 2139	6875
ZODIAC	Sorteo # 4083	4907 Scorpio
LUCKY 3	Sorteo # 957	548
MULTI-X		FP

ANOCHI

Game	Sorteo #	Resultado
CATOCHI	Sorteo # 8087	8863 / 9743 / 3306
MULTI-X		X2
BIG 4	Sorteo # 7131	0218
1OFF	Sorteo # 1836	8703
ZODIAC	Sorteo # 5890	6848 Scorpio
LUCKY 3	Sorteo # 820	370
MULTI-X		FP

LOTTO 5

Sorteo #		Joker	Letter
0	x Jackpot	Proximo Jackpot	
0	x Match 4+	1.550.000,-	
0	x match 4		
0	x Afl. 12,00		

LOTTO DI DIA — 01-05-08-11-20

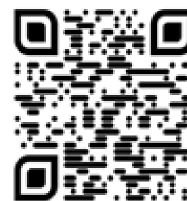
Sorteo # 6289		Proximo Jackpot
0	x Jackpot	51.000,-
13	x Match 4	
221	x Afl 8,00	

MINI MEGA — 02-08-16-20

Sorteo # 1608		Mega Ball: 07
0	x Jackpot	Proximo Jackpot
1	x match 4	425.000,-
3	x Afl. 500,00	
91	x Afl 50.00	
118	x Afl.15,00	

MINI MEGA MEGA PLUS — Afl. 575.000,-

WEGA DI NUMBER KORSOU
Sorteo #

Clasificado
ECONOMICO
aviso@bondia.com

SERVICIO PUBLICO
Limpiesa pa cas y auto
Presure wash cura di cas
Laba muebles, laba tapijt
laba vloer
Tel. 593 9464

SERVICIO PUBLICO
Buscando auto pa huur y na bon prijs? yama nos
Tel. 593 9953/ 593 8453

SERVICIO PUBLICO
Nos ta chapi, corta y planta mata, brinda tur servicio cu bo cura mester. Tira sushi afo,
Tel. 738 1908

SERVICIO PUBLICO
Sushi den cura pa solamente 50,- pa buelta, nos ta lante lague limpi
Call 592 5766

SERVICIO PUBLICO
Masaje reductores, terapias para el dolor, terapia infraroja, kinesiotape, tratamiento faciales
Avicenastraat #18 local A
Tel. 566 1412 /561 8520

SERVICIO PUBLICO
Ta traha y renoba Cas drecha dak, ta basha vloer, pleister, verf cas, traha cura, pega mosaico
Tel.563 4168

TA BUSCA
trabou pa haci cas limpi, negoshi of oficina
Tel.561 3910

TA BENDE
Piano (no electric), cama di 1 persona, set di sala, vario schilderij. Pone bo prijs
Cell 594 3154

SERVICIO PUBLICO
Pa trabou di data-entry of update di bo administracion pls contact:
Tel.568 2339

SERVICIO PUBLICO
Ta haci tur trabou di construccion y carpinteria y tur cos cu ta furamento di stul
Tel : 746 0518 / 569 7539

TA BENDE
Caha di Orgel aña 1997, 6 cylinder cu su loudspekers Fls.14.000 por yama
Tel. 593 9614
Mr. Loy Ras 749 2533

SERVICIO PUBLICO
Nos ta haci trabou di plomeria, electricidad, hardineria incluye hiba sushi Handy man.
Tel.742 6250

SERVICIO PUBLICO
Mi ta ofrece pa cuido di mucha di dialuna pa diabierna y weekend. Pa informacion
Tel. 558 7310

SERVICIO
Reforsamo papiamento-españo, of españo pa papiamento pa hende mayor y mucha
Tel. 563 4641

TA BENDE
Camisa, Carson, Short
100% lino Italy
Koyari #22 (Sasaki)
Tel. 592 5371

SERVICIO PUBLICO
Mi ta ofrece servicio pa haci reparacion di porta, ventana y hopi mas. Pa mas informacion
Tel. 563 6762

SERVICIO PUBLICO
Mi ta ofrece servicio di electricista en general corto circuito y mantencion
Tel.566 5026

Sushi den cura?
Ta piki sushi cu pick-up grandi pa Afl 75,= pa buelta. Yama nos na
561 4297 of 561 5179

SERVICIO PUBLICO
Mi ta chapi, lanta sushi, corta mata, transporta frigidaire, was-machine biew, drecha cas, etc.
Tel. 564 1979

SERVIO PUBLICO
Ta ofrece pa verf y chapi cura bon prijs. Nos ta hiba e sushi. Yama pa mas informacion na
563 4828 / 5679610

SERVICIO PUBLICO
Pa haci trabow di verf y chapi, tur mantencion di pafor di cas Yama y puntra pa Benito na
Tel.630 5185

Pronostico di tempo

Tempo:
Awe tardi y awe nochi: parcialmente nubla y generalmente seco
Den marduga y mañan: parcialmente nubla cu un awasero breve

Temperatura maximo 31 grado Celsius
Temperatura minimo 27 grado Celsius
Indice di calor (heat index) den y rond di oranan di merdia: 32 pa 42 grado Celsius
UV index: 9

Bahada di solo : 6:13 pm
Subida di solo : 6:33 am.

Biento:
Modera for di direccionnan generalmente oost; forsa 3 te 4 (12 te 30 km/ora, 7 te 16 nudo).
Durante dia basta fuerte te posiblemente fuerte den rafaga; forsa 5 te 6 (31 te 50 km/ora, 17 te 27 nudo).

Situacion general di tempo pa proximo 24 ora:
Humedad persistente den region por produci un awasero pasahero te breve durante principalmente oranan di marduga y mainta trempan di diasabra.

Condicionnan maritimo/ estado di lama:
Na partinan protegi di costa: keto, rond di 1 pia.
Na partinan zuid: trankil te modera, entre 2 pa 3 pia.
Na partinan oost te noordwest di costa: generalmente modera cu olanan entre 2 pa 4, localmente 5 pia.

Cas Di Cultura
Vondellaan 2 Aruba
297-582-1010

F A D A
Campanastraat 5 Aruba
297-583-2999
297-583-9610

F A V I
Primavera 233 Aruba
297-582-5051
297-582-5222

F E P O
Engelandstraat 15 Aruba
297-583-1016
297-583-6607

Fundacion Contra Violencia Relacional
Tel: 583-5400

Fundacion Autismo Aruba
Irenestraat 21 Aruba
297-588-1179

Fundacion Pa Nos Muchanan
Cumana 2 Aruba
297-583-4247

Fundacion Tel Pa Hubentud
Wilhelminastraat 19 Aruba
297-588-6138

Koningin Wilhelmina Fonds
Spinozastraat 9 Aruba
297-582-0412

Mary Joan Foundation
Sabana Blanco 8 Aruba
297-588-9999

Rode Kruis Aruba
Pedro Gallegostraat 14
Tel.297-582-2219
Fax 588-3376

Famia Planea (SBVO)
Avenida Milio J Croes 17 B Aruba
297-588-9591
www.famiaplanea.org
famiaplanea@hotmail.com

Stichting Fundacion Guia Mi
George Madurostraat 34
297-582-0088

Y M C A
Calbasstraat 1 Aruba
297-582-3072

AL-ANON group
Sabana Liber #8, Noord (close to the hotels)
Tel: 736-2952 or 593-7081

Dokter na warda

Oranjestad	San Nicolas
Hospital	Imsan
7:00 pm / 10:00 pm	24 ora

Botica na warda

Oranjestad:	San Nicolas:
Eagle	San Lucas
Tel. 587 9011	Tel. 584 5119

EMERGENCIA	911

POLIS

Oranjestad	100
San Nicolas	104
Santa Cruz	105
Noord	107
Tip Line	11141
Brandweer	115
Ambulance	911
Hospital	527-4000
Imsan	524-8833
Warda Costa	913
Seguridad Nacional	11911
Cruz Cora	582-2219

BOTICA

Aloe	584-4606
4 Centro Medico	584-5794
Central	585-1965
Dakota	588-7364
Del Pueblo	582-1253
Eagle	587-9011
Kibrahacha	583-4908
Maria	585-8145
Di Servicio Noord	586-4606
Oduber	582-1780
Paradera	588-6638
San Lucas	584-5119
San Nicolas	584-5712
Santa Anna	586-8181
Santa Cruz	585-8028
Sero Preto	584-4833
Trupial	583-8560

UTILIDAD

Setar	117
Web	525-4600
Elmar	523-7147

FUNERARIA

Aurora	588-6699
Royal Funeral H.	586-4444
Ad Patres	584-2299
Olive Tree	584-8888

Servicio di Taxi

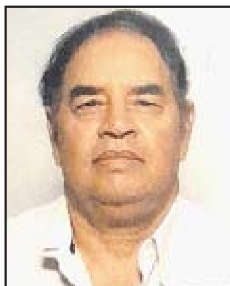
Aruba Transfer Tour & Taxi C.A.
Tel: 582 2116 /582 2010

Taxi Adres Services (24h)
Tel. 587 5900

A1 Taxi Services Aruba
Tel: 587-8850
Tel: 280-2828
Whatsapp: 592-7024

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

Lagrima y flornan por seca, su recuerdonan y tur loke ela hasi y significa pa nos, cu lo keda graba pa semper den nos mente y curazon.
"Cerca Dios mi alma ta na paz, ta di Dj'e mi salacion ta bin"
salmo 62:1

Cu honda pena pero conforme cu boluntad di Dios nos ta anuncia cu a bai sosega den reino di Señor:

Richard Arturo Amaya

*13-02-1944 - †28-10-2023

na nomber di su:
Señora: Selma Amaya Nieuwkerk

Yiunan:
Oscar A. Amaya
†Sorayda M. Amaya

Rumanan:
†Herinomo Amaya y †Antonia
†Diana Amaya Maduro y †Cayetano Maduro
†Rosarita Amaya y †Marciano Robert
†Franklin Amaya & famia
vda. Rica v/d Linden Amaya & famia
Henry Amaya y Jolanda Figaroa & famia
Freddy Amaya y Lola Nicolaas & famia
Lidia Amaya y Vito v/d Linden & famia
Roberto Amaya

Swa y cuñanan:
Betty Nieuwkerk & famia
vda. Norma Römer Nieuwkerk & famia
Roland Jr. y Wendy Nieuwkerk & famia
Stanley y Simonette Nieuwkerk & famia
Sonia Nieuwkerk & famia
vda. Ingrid Pellicier Nieuwkerk & famia

Tanta grandi & madrina: Marianita Frank

Ihanan:
Jelitza Willems, André Colina, Franklin Amaya, Chiki Bueno, Sandra Wester.

Bon amigonan di infancia:
Ling Wong & famia
Lucas Maduro & famia

Tur su primo y primanan
Primanan stima: Rebecca Willems & famia
Rosalinda Schwengle & famia

Sobrinonan cu a yude: Rosalinda Maduro & famia
Marline v/d Linden & famia

Y demas famia: Amaya, Nieuwkerk, Maduro, Geerman, Robert, Briesen, v/d Berg, Arends, Schwengle, Koolman, v/d Linden, Nicolaas, Ras, Robles de Medina, Vrolijk, Römer, Henriquez, Rozier, Frank, Willems, Hart, Pellicier, Franca, Colina, Kock, Storm, Visser, Lasten, Wester, Carrero, Wong, de Groot, Isebia, Bueno, Neuman, Weerwindt, Chama Wernet, Don Luis, Chita Rasmijn

Amigonan di refeneria: Oscar Steneboom, Nelson Goele & famia, Buchi Helder & famia, August & famia.
Danki special na dr. Lunchmun y dr. Laclé
Den caso cu nos por a lubida un of otro miembro di famia nos kier a extende nos mas sincero desculpa.

Acto di entiero lo tuma lugar Diasabra 04 November 2023 di 2or pa 4or na Pray funeral home na San Nicolaas y despues Sali pa santana Central na Sabana Basora.

En bes di flor of krans ta pidi un donation pa un bon causa, lo tin un box disponible den funeraria pa e bunita gesto aki.

Nos ta lamenta cu despues di entiero nos lo no por ricibi bishita di condolencia na cas.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

"Dios ta amor... y amor ta Dios,
maske mi no ta na e mundo aki, tur dia lo mi ta banda di boso Curazon, mi por stens di loke Señor ta hasi"
Salmo 33

Cu inmenso tristesa na nos curason, pero conforme cu boluntad di Papa Dios, nos ta anuncia fayecimento inespera di nos kerido tata, ruman y opa stima:

Abraham Simon Ramrattan

Mihor conoci como Papi Martinez y Opa Ram
*08-06-1935 - †01-11-2023

Na nomber di su yiunan:
Albert Scheper
Dilip & Veronique Ramrattan-Arends
Bryan & Lachmi van der Meulen-Ramrattan

Nietonan:
Nikki & Indy
Divya
Zanira, Raveena & Emile

Rumannan:
Arturo Mendez & famia
Melita Mendez & famia
Billy Ramrattan & famia

Sobrino & Sobrinanan:
Zachary van Bruggen
Carlos Mendez
Laura Verhelst
Ryan Mendez
Daisy Verhelst
Angelique Verhelst

Primanan:
Helen Hoyer & famia
Lupe Manuela Beaumont & famia

Demas famianan:
Martinez, Ramrattan, Candida, Arends, Nandwani, Milstein, Huerta-Cardenas, Wederfoort, van Ommeren, Gumares, Axon, Marchena, Knubben.

Ta invita tur famia y amigonan pa e condolencia cu lo tuma lugar na Aurora Funeral Home diasabra 4 di November 2023 di 6'or pa 8'or di anochi. Cremacion lo tuma lugar den seno familiar.

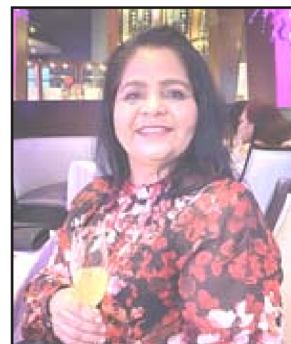
Fecha di condolencia na Curacao lo wordo anuncia despues.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

Amor nunca ta muri; y bo spirito semper lo siqui biba den nos curason.
"Dios ta Amor……Amor ta Dios, maske cu mi no ta na e mundo aki, tur dia mi ta banda bo curason, mi por stens loke Señor ta bisa".
Salmo: 33

Cu imenso tristesa na nos curason nos ta participa fayecimiento di nos estimada mama, esposa, wela, ruman y tanta stima:

Edna Ludwina Gil Barrios-Peña

Cariñosamente yama: Etty
*28-12-1962 - †28-10-2023

Mayornan:
† Luciano Peña
† Maria Winterdaal
Na nomber di su:
Esposo:
Lisandro Gil
Suegronan:
María Antonia de Gil
†Carlos Enrique Gil-Roman
Yiunan:
Chordania Carolina y yiunan
Kimberly Carolina y yiunan
Genesis y Thomas van der Stadt- Gil y yiunan
Rumannan:
Rudy Peña y famia
Joaquin Peña
Feliciana Peña y famia
†Raul Peña y famia
Edwin y Sita Peña-Thiel y famia
Maria Eugenia Peña y Cedric Latham y famia
Madrina:
Olga Thijsen-Peña
Elvira Dirksz

Iha stima y ayudante:
Sharine Noquera-Dirksz
Sobrino-sobrinanan, primo-primanan, iha, tanta y omo nan
Amigo y amiga nan:
Ludwina, Rufina, Yolanda, Esmeralda, Roy, Sandra y Robby
Demas famia:
Peña, Carolina, Gil Barrios, Chompf, Kock, van der Stadt, Winterdaal, Gibbs, Duran,Obispa, Orman, Ras, Latham, Policarpio, van Lennep, Dirksz, Werleman, Noquera, Maduro, Geerman,Thiel, Croes, Thijsen, Dirksen, Helder, Janssen, Caster, Kelly, Koolman, van Helder, Ramos, Gerritsma, van der Biezen, Koeiman, Rafiné, Arendsz Mackay, Laclé, Brete, Liekwie, Gomez, Gil Bracho, y Duyser.
Na tur su colega nan di Reina Beatrix School y ex colega nan di Consales, Calloway Corp. y Juliana School.

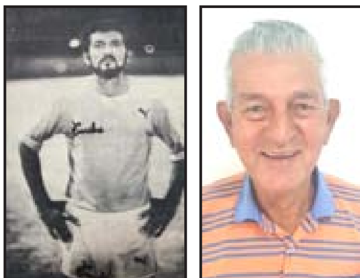
Nos kier invita tur amigo, bisiña y conocir pa asisti na acto di entiero cual lo tuma lugar na Aurora Funeral Home diasabra 4 di November 2023 di 2'or pa 4'or di atardi. Despues lo sali pa Santana Central Sabana Basora.

Condolencia lo tuma lugar na Aurora Funeral Home diabierna 3 di November 2023 di 7'or pa 9'or di anochi.

Nos ta pidi disculpa cu si den nos tristesa nos por a lubida un of otro miembro di famia y tambe nos ta lamenta cu despues di entiero nos no por ricibi bishita di condolencia na cas.

Boso presencia lo ta gran consuelo pa nos.

Cu inmenso tristesa na nos curason, pero conforme cu boluntad di Papa Dios, nos ta anuncia fayecimento inespera di nos kerido tata, ruman y omo stima:

Englo Eufracio Dubero

mihor conoci como "Fenchi"
Un gran futbolista di Club Estrella
*2-10-1941 - †29-10-2023

1e Esposa y mama di su yiunan:
†Dilia Elena Dubero-de Rass

Yiunan:
Marlon Dubero y Andreina Wever
Sheila y Anthony Giel-Dubero
Astrid Dubero

Suegro: †Charlie Rass
Suegra: †Mama Alicia de Rass-Donado

2a Esposa: †Beatrice Alan Lue y famia

Rumannan:
†Aida Dubero-van der Biezen y famia
†Elsa Geerman-Dubero y famia
†Frido Dubero y famia
Lucia Dubero y famia
†Betico Dubero y famia
†Melindo Dubero y esposa
†Mena Dubero y famia
Eddy Kelly y famia

Cuñanan:
†Imelda de Rass-Donado y famia
†Alicia de Rass-Donado y famia
y demas famia na Colombia

Tur subrina- y subrinonan, prima- y primonan cu Fenchi a stima.
Demas famia:
Dubero, Ridderstap, Rass, Donado, Jinette, Wever, Giel, Lue, Van der Biezen, Ras, Rasmijn, Geerman, Arends, Boekhout, Loopstok, Feliciana, Croes, Semerel, Kelly, Van Trigt, Carolina, famia Stelt Garcez-Ripoll, Fernandes-Orfao, Quant-Arrindell y Faneite, y tur demas famia, amigo- y conocirnan na Aruba y den exterior.

Su ekipo di futbol di Club Estrella.
Su ex-coleganan di Maduro & Sons Aruba, Biblioteca Nacional Aruba y
Archivo Nacional Aruba.

Danki na e team di Cas di mi Chepa pa e cuido y cariño brinda.
Un danki special na e team di Dr. Horacio Oduber Hospital piso B4
pa e cuido y atencion ricibi.

Acto di despedida y entiero lo tuma lugar diamars, 7 di November 2023 di 1'or pa 4'or na Misa Inmaculada Concepcion na Santa Cruz pa despues sigui pa Santana Catolico Santa Maria na Santa Cruz.

Nos ta pidi disculpa si den nos momento di tristesa nos por a lubida di menciona algun nomber di famia.

Ta lamenta cu despues di entiero nos no ta ricibi bishita di condolencia na cas.

"Pa lo ta semper den nos curason"

Bendicion y bondad di Señor ta compañami tur dia di mi bida, lo mi biba den cas di Señor henter mi bida largo
Lagrima y flornan por seca, su recuerdonan y tur loke el a haci y significa pa nos, lo keda graba pa semper den nos mente y curason.
"Cerca Dios mi alma ta na paz, ta di DJ'E mi salbacion ta bin"
Salmo 62:1

Albertus Nicolaas van Eijden

Beter bekend als: "Ab"
*09-06-1948 - †30-10-2023

Moeder: †Catharina Pronk
Vader: †Johannes van Eijden

Kinderen: Niels van Eijden
†Walter van Eijden
Isabella van Eijden en Kevin Maduro

Broers en zussen: Martha van Eijden
†Nico van Eijden
†Joep van Eijden
En verdere broers en zussen

Schoon familie: Andresito en Belinda Maduro
Marilse en kinderen
Alexandra en Rowaltski Paskel-Maduro
Brendan Maduro

In naam van verdere familie: van Eijden, Pronk, Gonzalez, Maduro, Peña, Paskel, Marcano, Koolman, Tromp, Boekhoudt, Somaza, Lugo

Vrienden: Mark, Daniel, Hans en Corry, Egbert, Frans, Peter, Hans Schaaling en verdere vrienden
Gelegenheid on afscheid te nemen; dinsdag 7 november 2023 van 9 am tot 11 am bij Aurora Funeral Home, crematie vindt plaats in familie kring.

Onze excuses als we een familie of vriend hebben uit gelaten.

"Dios ta amor... y amor ta Dios, maske mi no ta na e mundo aki, tur dia lo mi ta banda di boso Curazon, mi por stens di loke Señor ta hasi"
Salmo 33

Cu dolor na nos curason, nos ta participa fayecimento di nos ser stima:

Andres Figaroa

Cariñosamente yama "Dede, Modechi"
*10-11-1952 - †31-10-2023

Acto di entiero lo wordo anuncia despues

Señor ta mi wardador mi no tin falta di nada, den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil pa mi bolbe haya forsa.
Psalmo 23.

Cu inmenso tristeza na nos curazon, pero conforme cu boluntad di nos señor nos ta anuncia fayecimento di nos esposa, mama, wela, bisawela stima:

Sra. Olga B. Kock-Romero

*12-03-1930- †26-10-2023

Na nomber di su:
Mayornan: †Remedios (Meme) Romero y Nicolaas Rincones

Esposo: Emitelio (Mirto) Kock

Yiunan: † Martha Ras y Thomas Ras
Nidia Ras
Leilah y †Jan Hendrik (Eddy) Dubero-Ras
Belkys Tromp y Paulus Rodriguez
Ramon Tromp
Harold y Lourdes Tromp-Croes
Duvis Pimienta
Franklin (Puk) Kock
Vilma y Helio Wever-Kock
Emilio (Emy) y Miriam Kock-Salazar

Nieta cu el a stima manera un yiu: Geraldine Blom-Ras
Mescos yiu: Orlando (Indio)Kelkboom y Marilyn Dos Ramos
Ruman: Ilimina (Negra) y Hugues Atencio-Romero
† Iliria Marcano "Yiya"
Ruman di criansa: Olga Rincones
†Gloria de Mey-Rincones

Nietonan: Vieris Ras, Geraldine y Edward Blom-Ras, Eldrick Ras, Rodney Ras y Gladys Rodriguez, Francis Ras y Lisbeth Ras-Casanova, Liseth Ras, Glenrick Ras y Samy Joe Henriquez, † Ryan Dubero, Tatiana y Jeremy Britten-Dubero, Edward y Jessica Dubero-Ramírez, Faiza Tromp y Ray Marin, Amir Tromp y Niky Hamers, Anna Maria Tromp, Nathaly y Alex Dasburg-Tromp, Liseth y Richard Dasburg-Tromp, Marylou y Moises Fernandez-Tromp, Alexandra Tromp y Justin Every, Rubencito Celestijn, Alrric Kock y Angelaine Zievinger, Joanne Kock, Caroline y Michaud Daal-Hart, Sharine y Fabian Werleman-Hart, Emylaine Kock y Eldrick Ho-Asjoe, Amy Jane Kock y Kevin Lacle, B.J. Kock y Atara Feldman.

Demas bisanietonan y tataranietonan cu ta hopi pa menciona.
Su sobrino: Giovanni Atencio y Eugenine Cecilia

Su swa y cuñanan: †Reineta (Rei) y †Mario Boezem-Kock y famia
†Andres (Deshi) y †Rita Kock-Croes y famia
†Evidencio (Coden) Kock y famia
Ursula (Sula) y †Sonny Henry-Kock y famia
Leopoldo (Poli) y †Angelica Kock-Jansen y famia
Helena Kock y yiunan
Mario (Keki) y Maria Kock y famia
Nicolas (Tichi) Kock y famia
Edmund (Etty) y Rosa Kock-Maduro y famia
Albert (Betty) y †Imelda Kock-Tromp y famia

Su ex-Nuera: Neira Sanabria
Su ihanan Chia Leon, Rudolfo Todd Dandare y demás ihanan
Su bon amigonan: Liz Bisslik, Ramon Todd-Dandare, Yolanda Fingal, Lucy y Bubu de Cuba, Imelda (Paloma) Figueroa, Agustin y Mayra Stamper, Noy Brito Montero, Solangel Escudero Romero, Frida Dubero, Bertilda Noguera y demas amistadnan.

Su bon bisiñanan
Primonan y demas famia: Kock, Romero, Ras, Tromp, Dubero, Ramírez, Croes, Atencio, Cecilia, Wever, Salazar, Zubiria, Cedeño, Marin, Aragon, Odor, Blom, Kelkboom, Pimienta, Celestijn, Britten, Dasburg, Rincones, Sanabria, Russo, Fernandez, Saladin, Burleson, Daal, Hart, Werleman y demás famianan na Colombia, Venezuela y Hulanda

Danki special na personal di Stichting Thuiszorg Aruba y specialmente Patricia (Patu).
Ayudante: Tina Quant

Acto di condolencia lo tuma lugar diabierna 3 di november 2023 di 7'or pa 9'or di anochi na Royal Funeral Home.
Acto di despedida lo tuma lugar diasabra 4 di november 2023 di 9'or pa 11'or di mainta na Royal Funeral Home. Despues lo sali pa Santana Central Sabana Basora.

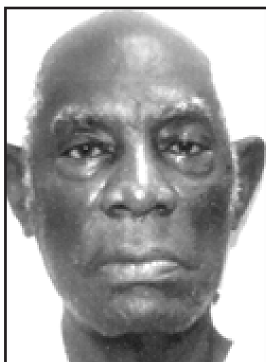
Nos ta lamenta cu despues di entiero nos no ta ricibi bishita di condolencia na cas.
Nos ta pidi nos disculpa si den nos tristeza nos por a lubida un of otro famia.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

Señor ta mi wardador, mi n' tin falta di nada;
den cunucu di yerba berdè E ta ponemi sosegá.
E ta hibami na awa trankil, pami bolbe haya forsa…
Lo mi biba den cas di Señor henter mi bida largo.
Salmo 23

Cu inmenso tristesa na nos curason, pero conforme cu boluntad di Dios, nos ta anuncia cu a bay sosega den brasa di Señor na bida nos ruman,omo, amigo

Rockliffe Mc. L. Stephens

Miho conoci como Rockliffe
15 october 1934 – 31 october 2023

Na nomber di su:
Rumannan:
Norma Martijn-Stephens
Herman Stephens
Alexandra Richardson-Stephens
Alexandrina Stephens
Dennis y Fransisca Stephens
Cleopatra Stephens

Manera yiu:
Angelo Stephens
Julisa Jones

Cuña:
Ria Stephens

Subrinonan:
Anne Nurse, Glenys Nurse, Angelo, Elbert y Diane Stephens, Esselien y Ophelia Beyde, Nyrobia Ramou, Jillian Jones y Julisa Jones, Kevin, Tyrone y Natasha Winter, Rena, Rey, Rodi y Rolinda Stephens, Daine Stephens, Giovanni Stephens, Elaini Jimenez Rosario, Cleo Lawson, Imani Midi, Elijah Gorden, Armaly Wederfoort, Jereau Celaire, Lincoln Jones, Kaman y Robin Winter, Indra y Lee Robinson, Inara and Ajani Robinson, Marc and Yilma Richardson-Marchan, Yamillet Richardson, Naylet Richardson

Demas famia, amigo y conocirnan:
Rosa Canister, Jaques Midi, Nurse, Stephens, Beyde, Richardson, Martijn, Jones, Winter, Jackson.

Ta invita tur famia, amigo, conocirnan, (ex) coleganan di B.M.A., bisiñanan di Dakota na e acto di despedida y entiero cu lo tuma lugar na Aurora Funeral Home, dialuna dia 6 di november 2023 di 9'or pa 11'or di mainta, despues saliendo pa Santana Centraal na Sabana Basora

Nos ta lamenta cu despues di entiero nos no por ricibi bishita di condolencia na cas.

Nos ta pidi nos mas sincero disculpa si den nos tristesa nos por a lubida algun persona of famia.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

Jezus zij tegen haar:
Ik ben de Opstanding en het leven;
Wie in Mij gelooft, zal leven,
Ook al was hij gestorven,
En ieder die leeft en in Mij gelooft,
Zal niet sterven in eeuwigheid.
Gelooft u dat?
Johannes 11: 25-26

Cu inmenso tristesa na nos curason, nos ta participa fayecimento inesperadamente na Hulanda di:

Señor Siegfried Coromoto Holsman

Miho conoci como: Titi of Mr. Kikker
* 20 di mei 1958 - †25 di october 2023

Na nomber di su:
Yiunan:
Judesca Holsman y Ludmila "Milly" Koolman
Siegfried "Dido" y Kim Holsman-Bisschop na Hulanda

Mama di criansa: Magdalena Holsman

Ex-casa y mama di su yiunan: Iris Gietel

Nieto- y nietanan:
Joyceline "Cookie" Irausquin, Jasmine "Jassy" Irausquin y Joshwin "Jowi" Irausquin na Hulanda
Dhyronne Reed y Shaghira Robert
Zoë, Isa-Mae y Celeste Holsman na Hulanda

Bisanieto- y bisanietanan:
J-Rick y Skylie Marte Hodge
Khloë-Diana Arias Garavito y Leah-Sophia Cuartas Ruiz
Shaydionne Reed

Rumannan:
† Debora "Astrid" y Ronald Fullinck na Alaska
† Oswin Beers
Joni Meyer y famia na Hulanda
Ephraim y Petra Meyer y famia na Hulanda
Michael y Maura Meyer y famia na Hulanda
† Sherman Meyer
Dulce y Paul Mense Holsman y famia na Hulanda
Menzies Merenciana y famia na Hulanda

Sobrina manera yiu: Tamico y Jeffrey Rutz-Holsman na Hulanda

Primo mas yega y stima: Giovanni y Ivy Guerrero-Wolff y famia

Amigonan di cas:
Ton y Sanne van Dijk y famia na Hulanda
Rino Kuiperi y famia
Icho Matos y famia

Amigonan di grupo di gaita Estrellas del barrio, Astros Softball team, Richmond Baseball team y demas amigo cu ta mucho hopi pa menciona.

Tanta- y omonan, sobrino- y sobrinanan, primo- y primanan, comer- y compernan, amistadnan y demas famia; Holsman, Bisschop, Meyer, Gietel, Fullinck, Beers, Mense, Merenciana, Irausquin, Reed, Guerrero, Koolman, Rutz, Sophia, van der Biezen, Dreischor, Matos, Kuiperi, Beugelsdijk, Does, Arends, van Eer, Silië, Tromp, Mercera, Martes, Zievinger, Swaen, Hoek, Dania, Ietswaart, van Kimmenaede, Felida, Gazcia, Hoyer, Stede, Valentijn, Dickens, Davelaar, de Windt, Dap y demas famia na Aruba, Corsou, Hulanda y Merca ta invita tur amigo, bisiña y conoci pa asisti na e acto di entiero cual lo tuma luga dialuna 6 di november 2023, for di 2pm pa 4pm na Aurora Funeral Home y despues pa santana publico na Sabana Basora.
Enbes di manda krans lo por haci un donacion den e box disponibel.
Famia ta pidi encarecidamente pa bisti na color blauw ya cu esaki tabata e defunto su color faborito.

Nos kier a pidi disculpa pa si nos por a lubida un of otro famia den nos tristesa.
Despues di entiero no ta ricibi bishita na cas.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Cumana # 76 & # 44/ van Speyckstraat # 1
Oranjestad, Aruba
Telephone: (297) 588-6699
E-mail: info@aurorafuneralaruba.com

The lord is my shepherd; I shall not want.
He maketh me to lie down in green pastures: he leadeth me beside the still waters. He restoreth my soul: he leadeth me in the paths of righteousness for his name's sake.

In loving memory of our beloved:

Hendrica Teresita Leerdam Hanson

Known as: "Drika"
*11-09-1934 - †24-10-2023.

Husband Danny Leerdam †

Children:
Antje Leerdam
Jerry Leerdam †
Alfonso Leerdam
Ingrid Leerdam
Lourdes Leerdam
Jessica Leerdam
Judith Leerdam

Grandchildren
Daniël, Alexander, Chandra and husband Gerard, David, Daniëla,
Leonard, Tessa
Michael and partner Alessana

Great grandchildren
Imani,
Noël, Quinten
Jay

Sisters Adrianne Hanson †and family, Diane Brown and family
Brother Mario Hanson † and family.
Sister-in-law Juanita in USA and family

A wake will be held on Friday November 3rd, 2023, from 7pm until 9pm at the Pray Funeral Home in San Nicolaas
Funeral will be held on Monday November 6th, 2023, from 9 am until 11 am at the Pray Funeral Home in San Nicolaas.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Queridonan, laga nos stima otro, pasobra amor ta bini di Dios. Tur cu ta stima a nase di Dios y conose Dios. Esun cu no ta stima, no conose Dios, pasobra Dios ta amor.
1Huan 4: 7-8

Cu inmenso tristesa na nos curason, pero conforme cu boluntad di Dios, nos ta anuncia cu a bay sosega den brasa di Señor

Adriana Maria Koolman

Mihor conoci como: "Diana", "Chama", "Tanana"
*08-09-1939 - †28-10-2023

Acto di entiero lo wordo anuncia despues.

UP TO 50% OFF

SELECTED ITEMS

SAVE AWG100

LG 50" UHD 4K SMART TV
50UR8750PSA

NOW AWG999
WAS AWG1,099

SAVE AWG140

TCL 32" HD 4K SMART TV
32S60A

NOW AWG399
WAS AWG539

SAVE AWG700

SAMSUNG 23 CU. FT. FRIDGE
RF28T5A01B1/AP
NOW AWG4,269
WAS AWG4,969

SAVE AWG376

MABE 24" 4-BURNER STOVE
JEM24426APBD
NOW AWG899
WAS AWG1,275

SAVE AWG200

WHIRLPOOL 30" 4-BURNER STOVE
LWF72300
NOW AWG1,199
WAS AWG1,399

SAVE AWG300

SERTA DESIRE EXTRA FIRM QUEEN MATTRESS
BMT331
NOW AWG1,199
WAS AWG1,499

SAVE AWG100

WHIRLPOOL 16KG TOP LOAD WASHER
ICWTW4705GW
NOW AWG1,399
WAS AWG1,499

SAVE AWG100

GE WASHER
GTW465ASNWW
NOW AWG1,499
WAS AWG1,599

SAVE AWG500

SERTA DESIRE EXTRA FIRM QUEEN MATTRESS
BMT330
NOW AWG1,499
WAS AWG1,999

 569-2407 AMC EAGLE MEGASTORE
 569-3730 AMC DOKOTA
 568-9070 AMC SAN NICOLAAS

HORARIO: 9AM - 6PM
DIALUNA PA DIASABRA

ARUBA VANDAAG®

Zaterdag 4 november 2023 www.bondia.com Email: noticia@bon dia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044

Openbaar Ministerie bevestigt dat er een strafklacht is ingediend tegen ex-minister Besaril

Pagina 3

Ex-minister Rudy Lampe: “De premier weet welke storm er komt en ze wil druk uitoefenen”

Pagina 4

Partijen in de Nederlandse Senaat uitten kritiek op de strafrente opgelegd aan Aruba en Curaçao

Pagina 8

Parlementslid Marisol Lopez Tromp geeft commentaar op 'spookambtenaar'

"Het grootste spookhuis op Aruba... is Cocolishi"

Het parlementslid van de MAS-partij, Marisol Lopez Tromp, heeft op haar sociale media een video geplaatst waarin ze commentaar geeft op de situatie van de 'spookambtenaar'. Het onderwerp van de 'spookambtenaar' trok onlangs weer de aandacht nadat het Openbaar Ministerie vorige week aankondigde dat het een schikking had getroffen met een persoon die was betrapt als zogenaamde 'spookambtenaar'.

Men herinnert zich wellicht dat het onderwerp van de 'spookambtenaar' explosief werd tijdens een parlementsvergadering waarbij de regering van destijds, de MEP-POR-RED coalitie, in 2020 een motie indiende om Lopez Tromp uit haar positie als minister te verwijderen. Haar verdediging van haar positie op dat moment was zeer overtuigend. Haar illustraties van corruptiegevallen en financiële problemen die ze tegenkwam, zowel bij Serlimar als DIP, trokken alle aandacht. Contracten voor geestelijke werknemers, de parlementaire onderneming in Serlimar, linkse praktijken bij DIP, en een gedoogbeleid om harpoenvissen en UTV's toe te staan in Nationaal Park Arikok waren slechts enkele van de zaken die tijdens de marathonvergadering van het parlement veel aandacht trokken.

Het onderwerp van de 'spookambtenaar' is in de loop der tijd aan de orde gekomen, en vorige week kondigde het Openbaar Ministerie aan dat er een schikkingsovereenkomst was gesloten in de zaak Flamingo met de verdachte Hans J.P. Geerman voor een bedrag van Afl. 125.280,13. Geerman werd verdacht van fraude tegen Aruba en actieve corruptie als minister van Ruimtelijke Ontwikkeling, Infrastructuur en Milieu (ROIM) gedurende de periode van april 2019 tot 30 maart 2021. In het onderzoek werd Geerman geïdentificeerd als een zogenaamde 'spookambtenaar' of ambtenaar geest. Het Openbaar Ministerie is van mening dat het onderzoek heeft aangetoond dat de minister Geerman heeft benoemd als medewerker bedrijfsvoering, maar dat hij geen enkel werk heeft verricht en ook geen werkzaamheden heeft uitgevoerd.

In plaats daarvan heeft hij reclame gemaakt voor de minister op de radio in ruil voor het salaris dat hij van Aruba heeft ontvangen.
"Terwijl veel mensen zich deze dagen richten op Halloween, heeft het Openbaar Ministerie zojuist een verklaring afgegeven waarin ze een zaak van de 'spookambtenaar', de geestambtenaar, uitleggen," zegt Lopez Tromp aan het begin van haar video. "Voor duidelijkheid, een geestambtenaar is iemand die salaris ontvangt zonder enige vorm van werk te verrichten."

"Dit is iets wat we al weten sinds drie jaar geleden. Slechts drie jaar geleden heb ik in het parlement van Aruba laten weten dat ik dit fenomeen binnen het ministerie ben tegengekomen, waar ik slechts een maand als minister heb gewerkt," herinnert ze zich. "Destijds heb ik in het parlement uitleg gegeven over wat een geestambtenaar is, hoe ze eruitzien. En in die tijd hebben deze geestambtenaren zelfs geprotesteerd toen ze van hun werk werden ontheven. Omdat als je niet productief bent, als je er niet bent, en als er niets te doen is, kunnen ze niet aan het werk blijven. Maar nu zien we dat er geestambtenaren waren die protesteerden en naar de rechtbank gingen om hun geeststatus te behouden."

De video toont beelden van Lopez Tromp uit 2020 in het parlement waarin ze corruptie en fraude, het gebrek aan integriteit dat voortvloeit uit deze geestambtenaren, aan de kaak stelde. Naast het bekritiseren van de rol van de overheid in corruptie, bekritiseerde Lopez Tromp ook het feit dat "in plaats van deze stappen te ondersteunen," de MEP-parlementariërs "tegen deze stappen protesteerden."

Ze gaf ook aan dat ze een volledige lijst heeft ingediend met namen van personen en bedrijven die als 'spookambtenaren' werden beschouwd. Ter afsluiting van haar Halloween-gerelateerde opmerkingen zei Lopez Tromp: "Meer geesten komen naar buiten. Geesten waar veel mensen niet in konden geloven, en geesten die vandaag de dag herkend worden. We zien nu dat de realiteit naar buiten komt, en dat er meer geesten tevoorschijn komen."

Eerste Kamer en Commissie Koninkrijksrelaties met verschillende vragen over het beheer van Aruba

Via een regeringsverklaring werd gemeld dat op woensdagochtend premier Evelyn Wever-Croes leden van de Eerste Kamer en de commissie Koninkrijksrelaties heeft ontmoet. Gezien het belang voor leden van de Eerste Kamer, die beslissingen moeten nemen over bepaalde zaken met betrekking tot Aruba, is het belangrijk om de juiste informatie te hebben, en daarom vroeg premier Wever-Croes om een vergadering, die haar werd toegekend.

Wever-Croes gaf aan dat tijdens de vergadering een presentatie werd gegeven over hoe Aruba economisch herstelt. Ze sprak over groei in het toerisme, afnemende werkloosheid en financiële kwesties, waarbij ze benadrukte dat de regering zich houdt aan de begrotingsnormen voor dit jaar, evenals voor komende jaren. Aan hun kant hadden ze veel vragen, en volgens de premier werden ze allemaal beantwoord.

Volgens de verklaring waren de meest relevante zaken voor de Commissie Koninkrijksrelaties en haar voorzitter, Paul Rosenmoller, onder andere economische diversificatie en wat Aruba daarvoor doet; plannen om de bureaucratie te verminderen; de relatie tussen Aruba, Curaçao en Sint Maarten; werkloosheid; en uiteraard de lopende onderhandelingen tussen Aruba en Nederland over de financiële toezichtwet.

Wever-Croes gaf aan "zeer dankbaar te zijn dat ze haar de kans hebben gegeven om alle benodigde informatie te verstrekken, die hen kan helpen bij het nemen van beslissingen met betrekking tot het land Aruba. Ik ben ook blij dat ik heb kunnen overleggen met professor Nicolai, die deel uitmaakt van de commissie, over belangrijke onderwerpen zoals constitutionele kwesties, de LAft en het rijksstatuut. Aruba heeft veel lof ontvangen, wat me een gevoel van voldoening geeft om te weten dat al onze inspanningen worden gewaardeerd en bewonderd."
Eerder had Wever-Croes, die momenteel in Nederland is voor een werkbezoek, aangegeven dat ze samen met de Gevolmachtigde Minister in Nederland, Ady Thijsen, had gesproken met staatssecretaris voor Koninkrijksrelaties, Alexandra van Huffelen, en haar delegatie. Premier Wever-Croes uitte dat het een "goed overleg was waarin verschillende voor Aruba relevante onderwerpen aan de orde zijn gekomen. De regering van Aruba en Nederland zitten nog steeds om de tafel om te proberen het beste belang van Aruba te behartigen."

Zoals Bon Dia Aruba onlangs heeft gemeld, heeft de Rijksministerraad (RMR) tijdens hun vergadering op vrijdag geen goedkeuring verleend aan het regeringsplan van Aruba dat is ingediend door premier Evelyn Wever-Croes voor wijzigingen in de wet op financieel toezicht. In plaats van het voorstel van de Arubaanse regering goed te keuren, heeft de RMR opdracht gegeven aan staatssecretaris Alexandra van Huffelen om namens de RMR te onderhandelen, zonder te wachten op de volgende vergadering van de Rijksministerraad.

Openbaar Ministerie bevestigt dat er een strafklacht is ingediend tegen ex-minister Besaril

Vanochtend heeft het Openbaar Ministerie aan Bon Dia Aruba bevestigd dat er een strafklacht is ingediend tegen ex-Minister Plenipotentiaire, Guillfred Besaril, wegens verduistering van Arubaanse overheidsmiddelen in het Arubahuis-geval.

Besaril's juridische problemen zijn groter geworden, aangezien zijn zaak nu officieel in handen is van het Openbaar Ministerie, dat belast is met de strafrechtelijke vervolging.

Onlangs heeft een rechter in zijn civiele zaak besloten Besaril te ontslaan uit zijn functie als politieagent, hoewel hij misbruik had gemaakt van zijn functie als minister-plenipotentiair. De rechter is echter van mening dat deze straf ook kan worden opgelegd in zijn hoedanigheid van politieagent.

De rechter stelde ook dat Besaril's handelingen hem ongeschikt maken om verder te werken als politieagent

of als ambtenaar.

Reacties

Dit nieuws heeft een sterke reactie op sociale media teweeggebracht. Op de Facebook-pagina van Bon Dia Aruba hebben verschillende gebruikers hun frustratie geuit over het gedrag van de voormalige minister.

Gebruiker M.R. stelde vraagtekens bij het verschil in reactie van de premier in dit geval in vergelijking met het geval van ex-PAR-parlementariër Alan Howell. "Waarom heeft Evelyn haar ontslag aangeboden omdat ze dit deed toen de PAR-partij iets verkeerds deed in de zaak van Alan Howell, en heeft ze duidelijk gezegd dat ze geen deel wilde uitmaken van zoiets en haar ontslag heeft ingediend. En vandaag waarom heeft ze dat niet gedaan? Omdat het een partijgenoot van de MEP is?"

De opmerking verwijst naar verklaringen van premier Evelyn Wever-Croes, die Bon Dia Aruba publiceerde op 13 april 2021, waarin ze zei: "Als bestuurder, en ik geloof in integriteit, kan ik geen premier blijven, de integriteit van het parlement en de coalitie in diskrediet brengen."

Ze ging verder met te zeggen: "De reden waarom we ontslag hebben ingediend is eenvoudig: we willen geen leiding geven met een verdachte. Het schaadt het imago en de goede naam van de regering. Integriteit is iets wat je hebt of niet hebt."

Aan de andere kant merkte gebruiker H.J. op dat dit soort zaken van verduistering in openbare functies op Aruba structureel lijken te zijn, en zei: "Dit is in beide partijen gebeurd, dus laten we hopen dat de rechters strenger worden."

Dit weerspiegelt de resultaten van de meest recente enquête van de Centrale Bank van Aruba over de perceptie van corruptie, gepubliceerd in 2022, waaruit blijkt dat een grote meerderheid van de ondervraagden gelooft dat corruptie gebruikelijk is in Aruba, namelijk 92% van de ondervraagden. Op dezelfde manier beschouwde 77% van de ondervraagden dat de overheid niet goed werk levert bij het bestrijden van corruptie.

Bonaire: minimumloon op $ 1750...

En Aruba...?

Nederland verhoogt het minimumloon in de eilandgebieden die rechtstreeks deel uitmaken van Nederland, tot $1.750 per maand. Ongeveer 3.150 Arubaanse florin, of Antilliaanse gulden. Ter vergelijking: het minimumloon op Aruba staat op Afl. 1893,40 sinds januari 2023. Dat is een heel groot verschil, maar we wijzen er niet op om duidelijk te maken dat Aruba drastisch het minimumloon moet aanpassen, omdat we weten dat de kwestie iets complexer is dan alleen dat. Allereerst is het nodig om meer uit te werken wat de Nederlandse context is en hoe de regering daar tot deze opmerkelijke stap is gebracht. Ten eerste: het minimumloon in Nederland bedraagt momenteel 1.995 Euro en is gebaseerd op een 36-urige werkweek. Maar er zijn meer belangrijke details. Zo verdwijnen het minimumloon per maand, week en dag. In de plaats daarvan komt op 1 januari 2024 een minimum uurloon van 13,27 euro binnen, waardoor de ongelijkheden die nu bestaan tussen mensen die een werkweek hadden met in totaal een verschillend aantal uren, of die een verschil hebben met degenen die per week betaald worden, worden weggenomen. Samen met het minimum uurloon komen het minimumloon voor de personen onder de 21 jaar, die gerelateerd zijn aan het minimum uurloon voor volwassenen.

Nu even terug naar de situatie op de eilanden Bonaire, Saba en Sint Eustatius. Ten eerste moet worden opgemerkt dat het minimumloon op de eilanden nog steeds aanzienlijk onder het niveau van dat in Nederland ligt, maar in ieder geval de aangekondigde wijziging een drastische stijging betekent. Niet alleen het lage niveau speelde hier een rol, maar toen de eilanden direct onder Nederland kwamen in 2010, is ervoor gekozen om over te schakelen naar de Amerikaanse Dollar als valuta, wat leidde tot misbruik door de commercie, waardoor de prijzen zonder enige rechtvaardiging stegen. Aan de andere kant moet worden gezegd dat de kenmerken van deze eilanden, bijvoorbeeld hun beperkte omvang, er altijd toe leiden dat de invoer nog duurder is dan bijvoorbeeld voor gebieden als Curaçao of Aruba. Veel invoer komt niet rechtstreeks uit het buitenland, maar wordt gedaan door handelshuizen, meestal op Curaçao. Hier zou een mogelijke kans voor importhandelaren in Aruba kunnen liggen om te overwegen deze eilanden te gaan bevoorraden?
Maar, om terug te gaan naar het hoofdthema, wat in de eerste plaats tot deze Nederlandse stap heeft geleid, was de overweging dat er nodig iets gedaan moest worden om de armoede op de eilanden te bestrijden. Men kan moeilijk zeggen dat ze zichzelf moeten bedruipen, omdat de verantwoordelijkheid rechtstreeks bij Den Haag ligt. De maatregel in Bonaire -de andere eilanden hebben bedragen die een beetje afwijken - was trouwens al eerder begonnen, waar in 2022 het minimumloon $1045 was en in 2023 al was opgetrokken $1483, hetgeen al hoger was dan het minimumloon op Aruba.
De vraag die nu hier zou kunnen rijzen is: waarom brengen we dit nu naar voren? Om te laten zien dat we "achterblijven"? Ja en nee. Het is gemakkelijk om dat te concluderen maar we moeten altijd kijken naar de economische realiteit van elk gebied om te kunnen evalueren wat de economie aankan. Aan de andere kant maken we allemaal deel uit van hetzelfde Koninkrijk en het vergelijken van de situatie in die verschillende delen zou iets natuurlijks moeten zijn. Nederland als welvarend land heeft een directe betrokkenheid bij de gebieden waarvoor zij rechtstreeks verantwoordelijk zijn, terwijl de autonome gebieden in eerste instantie hun eigen zaken regelen, naargelang hun capaciteit en hun politieke realiteit. We kunnen niet ontkennen dat de grote kloof die bestaat tussen het minimumloon en het bestaansminimum in Aruba zorgwekkend is. Het is echter niet zo makkelijk om drastische veranderingen voor te stellen, zoals op de genoemde eilanden. Men moet er rekening mee houden dat een verhoging van het minimumloon een groot effect zou hebben op de bedrijfskosten, vooral van de loonkosten in dit geval, wat zou leiden tot een forse stijging van het prijsniveau. De werknemer/consument moet met dat verhoogde loon deze drastisch verhoogde gaan betalen, waar ze ook naartoe gaan. En in een vrije ondernemingseconomie, waar maar een beperkt pakket producten onder de overheidscontrole valt, is het niet zo moeilijk om de mogelijke gevolgen van een dergelijke maatregel te voorspellen. Trouwens, op de eilanden was er ook vooraf dit debat met de privé sector, maar uiteindelijk besloot de Nederlandse regering dat het de juiste beslissing zou zijn.

De conclusie zou dan moeten zijn dat we deze zaken eerst moeten evalueren volgens onze eigen realiteit. Het minimumloon van meer dan $1.000 op Aruba is een van de hoogste in onze regio, met uitzondering van de eerdergenoemde Nederlandse eilanden. We hebben de plicht om goed te kijken naar wat we gaan doen. Er zijn echter nog andere kwesties waarvan we niet kunnen begrijpen dat de Arubaanse regering niet met meer ijver optreedt. Bijvoorbeeld de discussie over de wijziging naar een minimum uurloon toe, dat al meer dan 20 jaar op tafel ligt. Is dat nou zo moeilijk? En daarnaast zijn er andere wijzigingen die al jaren geleden hadden moeten plaatsvinden in de minimumloonwet, zoals de definitie van de inflatie, die we tot vervelens toe aantreffen in de SER-rapporten. Is de onbekwaamheid in het regeringsapparaat nou zo groot dat deze zaken niet kunnen worden voorbereid en aan het parlement kunnen worden voorgelegd? Het zou toe te juichen zijn als op een dag deze zaken in een persconferentie terechtkomen om te laten zien dat de overheid echt wel werkt...

Ex-minister Rudy Lampe:

"De premier weet welke storm er komt en ze wil druk uitoefenen"

Tijdens een interview met Bon Dia Aruba bespraken de leider van de Red Democratic Party, Ricardo Croes, en voormalig minister van Onderwijs, Rudy Lampe, verschillende onderwerpen, waaronder het vraagstuk van LAft en RAft, dat relevant blijft voor Aruba.

Onlangs reisde premier Evelyn Wever-Croes naar Nederland om te overleggen met de Raad van Ministers van het Koninkrijk om Aruba's voorstel voor een wijziging van de lokale wet op financieel toezicht (LAft) te presenteren. Nederland keurde dit voorstel echter niet goed, iets dat volgens de Red Democratic Party niet verrassend was en iets waar velen op hadden geanticipeerd.

"Ze zijn zeer geïnteresseerd om LAft koste wat het kost te vermijden. LAft werd onder de AVP-regering ingevoerd, en nu heeft MEP het omarmd omdat ze RAft willen vermijden. Daarom haastte ze zich naar Nederland, om te zien of ze tot een akkoord kunnen komen omdat het parlement al in december met reces gaat en ze de LAft-wet moeten goedkeuren vóór december," merkte Lampe op.

Nederland heeft drie nieuwe voorwaarden gesteld voor Aruba en heeft de regering van Aruba verzocht om aan tafel te gaan zitten met de staatssecretaris voor Koninkrijksrelaties, Alexandra van Huffelen, om tot overeenstemming te komen over dit vraagstuk.

De heer Croes benadrukte dat de regering van Aruba er alles aan doet om tot een overeenkomst te komen over LAft, maar als Nederland bepaalde voorwaarden oplegt en Aruba deze niet accepteert, kan Nederland ingrijpen op basis van het Statuut van Aruba.

"De spel die werd gespeeld, is dat de premier pretendeerde dat ze wilde deelnemen met Nederland, maar het parlement van Aruba was ertegen. Dit is het spel dat wordt gespeeld omdat de taak van het parlement in de coalitie is om de regering te ondersteunen. Toen ik nog parlementslid was, leerde ik hoe ze werken. Ze komen samen, zitten, plannen en komen dan naar het parlement om het eens te worden over de wet of ertegen te stemmen. Het enige verschil op dat moment was dat de Red Party deel uitmaakte van de coalitie; het was geen eenvoudig spel," gaf hij aan.

Volgens hem speelt de regering van Aruba het spel dat Nederland voorwaarden stelt, de regering ondertekent deze voorwaarden en gaat daarmee naar het parlement, omdat het parlement moet goedkeuren wat de regering doet of afkeuren, en in hun betrokkenheid plannen ze hoe ze moeten afkeuren wat de regering voorstelt.

Hij legde uit dat Aruba autonoom is, een parlement heeft, wat betekent dat ze naar het parlement moeten gaan, wat zowel een recht als een plicht is. Maar hij benadrukte dat Aruba deel uitmaakt van het Koninkrijk der Nederlanden, wat betekent dat er een Koninkrijksparlement is, een Koninkrijksregering en een Statuut. Dit, zei hij, betekent dat er een gezag is van een hoger orgaan dan de leden van het koninkrijk, in dit geval de eilanden.

Dit gezag, zo benadrukte hij, kan ingrijpen als de eilanden niet zorgen voor onder andere openbare orde, behoorlijke aandacht voor mensenrechten, enzovoort, en kan beslissingen nemen om ervoor te zorgen dat de openbare financiën in orde zijn. Maar zo'n stap zetten, merkte Croes op, is een zeer drastische stap, niet zemen voor het betreden ervan. Er moeten veel ernstigere situaties zijn en er moeten tastbare aanwijzingen en bewijzen zijn voor de situaties.

Ex-minister Lampe voegde eraan toe dat er nog een andere factor is die een rol speelt. Hij legde uit dat het niet slechts een beslissing van één, twee, of drie personen is, voor Nederland om Aruba onder financieel toezicht te plaatsen via een Koninklijk Besluit. Het Statuut geeft Nederland de bevoegdheid, maar op 22 november zijn er verkiezingen in Nederland en om die reden benadrukte premier Wever-Croes dat ze voor de verkiezingen een overeenkomst wil bereiken, omdat de uitslag van deze verkiezingen aangeeft dat er een verandering in politieke ideologie op komst is en dat rechtse partijen waarschijnlijk de verkiezingen zullen winnen.
"Dit laat zien dat het toekomstige Nederlandse kabinet niet over één nacht ijs zal gaan. Ze zullen veel harder zijn dan alleen over de openbare financiën. Het [Pieter] Omzicht-partij (Nieuw Sociaal Contract) heeft zelfs in hun programma opgenomen dat er in de toekomst veel striktere voorwaarden zullen zijn om garanties aan Aruba te verstrekken. De premier weet welke storm op komst is en ze wil druk uitoefenen, daarom is ze naar Nederland gegaan en dringt ze aan om voor de storm tot een overeenkomst te komen, maar ze zal daar niet in slagen," aldus Lampe.

Meneer Croes benadrukte dat het standpunt van de Red Democratic Party, sinds hij bij de partij kwam in 2013, een van de eerste aandachtspunten was op economisch gebied. Hij benadrukte dat Aruba een andere economische pijler nodig heeft om meer geld te genereren, en eenmaal met meer geld, kan de regering de verschillende behoeften van het land aanpakken, op welk gebied dan ook. "Maar om daaraan te voldoen, hoef je niet alleen geld te hebben, je hebt een goed plan en visie nodig. Binnen het kader van de visie van de Red Democratic Party heeft de economie prioriteit en maakt de primaire sector er deel van uit," benadrukte hij.

Hij benadrukte dat veel mensen de primaire sector als onbelangrijk beschouwen omdat Aruba goedkopere importen van over de hele wereld kan krijgen. Maar hij benadrukte dat er ook een gezondheidsprobleem is in het land dat samenhangt met bewerkte voedingsmiddelen, de geïmporteerde voedingsmiddelen die burgers consumeren.

Croes benadrukte dat 20% van de burgers op Aruba diabetes heeft en dat er ook hoge gezondheidskosten zijn voor het behandelen van ziekten die de gemeenschap treft. Door een sterke primaire sector te hebben en te controleren wat boeren in de bodem planten en wat de burgers eten, kan worden gegarandeerd dat de bevolking gezonder voedsel heeft om te consumeren.

Dit heeft een aanzienlijk effect op het verlagen van de gezondheidskosten en verbetert tegelijkertijd de kwaliteit van leven van de burgers. "Dit betekent dat je ook niet afhankelijk bent van leningen van Nederland in tijden van pandemie, wanneer de economie is ingestort, omdat je al een systeem hebt opgebouwd," benadrukte hij.

Meneer Lampe voegde eraan toe dat de Red Democratic Party vanaf het begin altijd heeft benadrukt dat de openbare financiën een prioriteit zijn. "Hoe je de financiën van het volk beheert, bepaalt de kwaliteit van leven van je burgers. Openbare financiën zijn net als een huishouden. Als het hoofd van het huishouden veel meer uitgeeft dan er binnenkomt, krijgt dat huishouden problemen. Hetzelfde geldt voor een land," merkte hij op.

Verdachte gearresteerd voor valse bommelding bij Holiday Inn Hotel

Donderdag heeft het Openbaar Ministerie via een persbericht aangekondigd dat er op donderdag, 27 oktober, een verdachte is gearresteerd in verband met de valse bommelding bij het Holiday Inn Hotel.

Het OM heeft gemeld dat de verdachte een medewerker van het hotel is. Er is geen reden gegeven voor de valse melding, en er zijn op dit moment geen verdere details over de zaak verstrekt.

Op donderdagavond kwam er melding binnen bij het noodcentrum van een bommelding bij het Holiday Inn Hotel. Onmiddellijk werden de politie en de brandweer naar de locatie gestuurd, en het hotel werd onmiddellijk geëvacueerd voor de veiligheid van de mensen. De politie heeft het gebied afgezet en heeft elke verdieping van het hotel doorzocht, maar uiteindelijk werd er niets aangetroffen. De politie heeft het incident onderzocht, en nu is bekend dat er een arrestatie is verricht in deze zaak.

Wijzigingen die moeten worden opgenomen in de financiële toezichtswet

Wat houden deze wijzigingen in?

De wijzigingen die de regering van Aruba moet aanbrengen in de Aruba Financial Supervision Act (Landsverordening Aruba financieel toezicht; LAft) lijken een vrij dringende kwestie te worden. Vorige week reisde de Premier zelf naar Nederland om persoonlijk de kwestie van de wijzigingen in de wet bij te wonen in de Raad van Ministers van het Koninkrijk. Zijn verklaring dat het niet mogelijk was om goedkeuring te krijgen voor de wetswijziging zoals Aruba die heeft ingediend, werd begrepen. Nederland, volgens de regering van Aruba, zou op het laatste moment met drie zaken zijn gekomen die ze nog steeds in de wetswijziging behandeld wilden zien.

Daarom werd er niets goedgekeurd en werd de zaak doorverwezen naar onderhandelingen tussen de regering van Aruba en de Nederlandse staatssecretaris, om deze openstaande kwesties op te nemen. Het is nu een probleem geworden, want er zijn nogal wat zaken die in het parlement moeten worden behandeld, waaronder de begroting voor 2024 die uiterlijk half december moet worden goedgekeurd. Aan de andere kant heeft de premier zelf verklaard dat het om wijzigingen gaat die aanvaardbaar zijn voor zijn kabinet. Het gaat volgens de regering van Aruba om drie punten: Voorwaarde één: financieel beheer, waarbij "de minister van Financiën extra informatie moet verstrekken over het financiële beheer". Voorwaarde twee: de verklaringen die Aruba moet afleggen aan het College Aruba financieel toezicht (CAft) met betrekking tot personeelskosten voordat de wet van kracht wordt. Voorwaarde drie: gerelateerd aan PPP-projecten.

Eerste voorwaarde: Financieel beheer; dit verwijst volgens ons naar de voorwaarde in het Koninkrijksvoorstel van 2022, waarin wordt uitgebreid op de bestaande tekst van de Arubaanse wet met een "verbetering van financieel beheer", in plaats van de originele tekst die alleen spreekt over het rapporteren van de financiële situatie. Hiermee wordt ook vastgelegd hoe de minister van Financiën in Aruba moet overeenkomen met het CAft voor het rapport, evenals beslissen over de onderwerpen waarover gerapporteerd moet worden. Bovendien moet de minister van Financiën van Aruba in het rapport aangeven hoe de aanbevelingen van het CAft worden opgevolgd, rekening houdend met mogelijke aanbevelingen van de Centrale Accountantsdienst en de Algemene Rekenkamer. Het gedeelte over het opvolgen van de aanbevelingen is al opgenomen in de bestaande wet, maar wat nieuw is, is de verplichting van de minister van Financiën om aan te geven hoe hij de aanbevelingen zal implementeren.

Tweede voorwaarde: Personeelskosten; Het Koninkrijksvoorstel stelt als criterium dat tegen 31 december 2027 de totale personeelskosten maximaal 10% van het Bruto Binnenlands Product (BBP) op dat moment mogen bedragen. Het stelt ook voor dat in de begroting (tegen 2027) "structurele maatregelen moeten worden opgenomen om de norm voor personeelskosten tegen 31 december 2027 te halen". We veronderstellen dat dit is waar de Eerste Minister naar verwijst. Een belangrijk punt hierbij is dat voor het berekenen van deze norm alle uitgaven van Aruba moeten worden geaccumuleerd, inclusief die van de hoge colleges (Staten, RvA, Algemene Rekenkamer), DOW en begrotingsfondsen, evenals de uitgaven die rechtstreeks of via contracten worden betaald aan externe partners. Dit omvat ook personeelskosten van sociale verzekeringsinstellingen (AZV, SVb),

loonsubsidie voor 'Bijzonder Onderwijs', personeelskosten van voormalige overheidsmedewerkers, inclusief VUT- en wachtgeldkosten, evenals pensioenuitkeringen op de 'exploitatierekening' (uitkering bij wijze van pensioen). Als verduidelijking: tot nu toe dekte de LAft en de protocollen alleen de personeelskosten van de ministeries, wat een bedrag onder de grens van 479 miljoen Arubaanse florijnen vertegenwoordigde (in het protocol van 2018). De totale uitgaven die worden meegenomen in de 10% BBP-norm omvatten momenteel een bedrag van meer dan 600 miljoen Arubaanse florijnen.

Derde voorwaarde: Betreft publiek-private partnerschappen (PPP); hierover werd geen verdere uitleg gegeven door de overheid. Wat wel kan worden gezegd, is dat het Koninkrijksvoorstel een hoofdstuk over dit onderwerp bevat dat niet voorkomt in de Arubaanse wet. Het lijkt erop dat Aruba geen nieuwe verbintenissen op het gebied van publiek-private samenwerking (PPP) kan aangaan, tenzij de Raad van Ministers van het Koninkrijk een verzoek van de Arubaanse regering goedkeurt. CAft moet de Arubaanse regering hierover adviseren, en dergelijke publiek-private samenwerkingen moeten worden opgenomen in de financiële administratie van Aruba en in de begroting van Aruba.

Milieugroep luidt de alarmbel over vernietiging

De milieugroep Aruba Birdlife Conservation heeft zijn bezorgdheid gedeeld op hun Facebook-pagina over een stuk land tussen The Mill en House of Cheng, waar vernietiging van de natuur heeft plaatsgevonden.

Volgens ABC wordt het betreffende terrein in het nieuwe Ruimtelijk Ontwikkelingsplan (ROP) geclassificeerd als Natuur en Landschap. Op de foto's die ABC heeft gedeeld, is te zien hoe het land is omgeploegd en alle begroeiing is verwijderd, waardoor het land kaal is achtergelaten. Men kan er ook van uitgaan dat eventuele nesten van vogels of andere dieren die in dit gebied leefden, zijn vernietigd.

ABC vraagt zich af hoe dergelijke vernietiging met ernstige gevolgen voor het milieu kan

worden toegestaan. De groep maakt een vergelijking met het geval van Nigel Maduro, die vier dagen werd vastgehouden voor het beschilderen van een standbeeld, iets wat zeer snel en gemakkelijk kon worden opgelost, terwijl de vernietiging die jaren zal duren om te herstellen ongestraft lijkt te blijven.

Reactie van de minister van Natuur

Bon Dia Aruba benaderde minister van Natuur Ursell Arends om te vragen of zij op de hoogte was van dit incident. "We hebben kennis genomen van de vernietiging van onze natuur. Dit betreft een gebied dat als natuurgebied wordt aangemerkt en zonder toestemming en ontheffing is omgeploegd," zei ze. "Het is betreurenswaardig om te zien hoe onze eigen mensen vernietiging veroorzaken, zonder zich te houden aan de wet. De wet geldt voor investeerders en de lokale bevolking. De wet geldt voor iedereen, niemand staat boven de wet," benadrukte Arends, die ook minister van Integriteit is. "De overheidsdiensten behandelen deze zaak, en het ministerie van Natuur volgt dit van dichtbij."

Arends sprak ook over deze zaak tijdens haar persconferentie gisteren. In reactie op vragen over het geval van Embassy Suites, waar werd aangegeven dat hun ontheffingsaanvraag momenteel in behandeling is, zei Arends: "Afgelopen weekend heb ik kennis genomen van een ander incident in een natuurgebied. Het heeft onze aandacht getrokken. De overheidsdiensten zijn begonnen met het verzamelen van specifieke informatie over wat er plaatsvindt. En ik moet zeggen dat we vaak kritiek hebben op de toeristische sector, op projectontwikkelaars, maar soms zijn het onze eigen mensen die schade aanrichten, zonder de juiste informatie te hebben, zonder het wettelijke proces te volgen, zonder te begrijpen hoe ze een aanlegvergunning kunnen aanvragen of een ontheffing kunnen verkrijgen, niet alleen voor ontwikkelaars maar ook voor de lokale bevolking, zodat ze begrijpen welke stappen ze moeten volgen voordat ze een stuk land omwoelen."

Tot besluit verzekerde ze dat niet alleen de afdeling Natuur, maar ook andere overheidsinstanties aandacht hebben voor deze zaak en ervoor zullen zorgen dat de nodige procedures worden gevolgd.

ARUBAVANDAAG

Heeft Nederland gelijk in...

Het opleggen van hoge rente...?

Er kwam onlangs forse kritiek in de Eerste Kamer over de "strafrente" die door de Nederlandse regering zou zijn toegepast in de overeenkomst met Aruba tot voortzetting van de liquiditeitslening die werd gegeven met betrekking tot de Covid-19-crisis. Verschillende parlementsleden vonden dat de Nederlandse regering iets meer begrip en billijkheid had kunnen kon tonen jegens de Arubaanse regering.

Dat lijkt misschien zo en het kan zelfs waar zijn, maar de zaak is toch iets ingewikkelder. Het is waar dat de Nederlandse regering praktisch op het niveau van de internationale markt de interest heeft vastgesteld, met in het vooruitzicht een veel lagere rente, als een "stimulans" om tot een akkoord te komen. Dit is echter niet alleen een voorwaarde voor de lening zelf, maar ook voor de rijkswet voor het toezicht. Eerlijk gezegd zou de Nederlandse regering niet zo naïef moeten zijn om te geloven dat dit zou werken. De regering van Aruba, in welke versie ook van de twee grote partijen, staan bekend om het ogenblikkelijk gebruik maken van de gelegenheid om te wijzen op de ogenschijnlijke "oneerlijkheid" of "onrechtvaardigheid" die door de Nederlandse regering wordt beoefend, in plaats van het voorzien van "adequate hulp in moeilijke tijden". Dit is een argument dat zelfs in Nederland zelf steun kan vinden, zoals nu blijkt in het Nederlandse parlement, maar de medaille heeft ook een andere zijde. Dat komt omdat ten tijde van de Covid-19-crisis, waarin het logisch was dat Nederland een helpende hand uit moest steken naar Aruba en de andere eilanden, het zowel in Nederland als hier in Aruba voor iedereen met twee stuivers gezond verstand duidelijk was dat we zonder een drastische hervorming van onze manier van regeren kwetsbaar zouden zijn bij een volgende crisis. Nederland verspilde geen tijd om zijn hulp te koppelen aan de hervormingsvoorwaarden in de belangrijkste regeringsaspecten, een agenda waarmee de regering van Aruba niet alleen instemde, maar zelfs verklaarde dat dit ook de eigen visie was. Dit leidde tot het Masterplan dat talloze verbeteringen bevat die door het hele overheidsapparaat zouden moeten plaatsvinden.

Nu zijn we drie en een half jaar na het begin van de crisis en het is relevant om te analyseren wat er werkelijk is bereikt in de afgelopen periode. Om te beginnen zagen we een furieuze oppositie van Aruba, en de andere autonome eilanden, tegen de hervormingswet (COHO), die uiteindelijk werd omgevormd in een onderlinge regeling, iets dat ook wordt beschreven als een mogelijkheid van samenwerking in het Statuut, maar die niet strafmaatregelen kent voor het niet nakomen van verplichtingen zoals dat bij een rijkswet wel het geval zou zijn. Juist dat was het grote probleem voor de eilanden om mee akkoord te gaan, en logischerwijs wordt het beschouwd als een grote overwinning voor de eilanden al te bemoeizuchtige Nederlandse houding in de ontwikkeling van de eilanden tegen te houden. Maar we kunnen onmogelijk bij dit moment blijven steken, van vermeende vreugde of teleurstelling, vanwege de kortstondige 'overwinning' van de eilanden. En waarom dan niet? Omdat de enige criteria die van waarde zijn de werkelijke vooruitgang betreffen die de regering kan boeken in het belang van de gemeenschap in het algemeen. Je kunt deze zaken niet meten aan de hand van de kennelijk gevechten tussen de staatssecretaris en de premier van Aruba. Wat is er eigenlijk bereikt in de tussenliggende periode van meer dan drie jaar? En bovendien, wat is er bereikt uit eigen wil, dus niet onder grote Nederlandse druk? In de eerste plaats zou van de Arubaanse regering worden verwacht dat zij zich stipt zou gaan houden aan de voorwaarden voor het financieel beheer en dat intussen alles al verbeterd zou zijn. Dat is verre van de realiteit, want in plaats van zwaar te investeren in het aantrekken van voldoende professioneel financieel personeel, blijft de overheid rondrennen, het ene gat met het andere dichtend en dat ook nog gebruiken als voorwendsel dat ze niet alles klaarkrijgen, terwijl ze zelf de eerstgeroepene zijn om iets aan die situatie te doen. Als we kijken naar de eerste versies van de Uitvoeringsagenda, van 2021, en die vergelijken met die van 2023, kunnen we zien hoe weinig er in meer dan tweeënhalf jaar is bereikt, en als klap op de vuurpijl: hoeveel van die onderwerpen zijn meer onder druk van de Nederlandse regering tot stand gekomen dan vanwege de ijver van de Arubaanse regering? Enkele voorbeelden: de sterke weerstand van de regering tegen de invoering van de BTW in plaats van de BBO, die heeft geleid tot allerlei alternatieve ideeën, om maar niet te komen tot uitvoering van hetgeen was afgesproken, en wat we trouwens ook niet meer zien gebeuren. De BBO 'aan de grens' is een uitweg om Nederland en het IMF bezig te houden, maar of het later de deur zal openen naar een BTW is nog maar zeer de vraag. Een ander voorbeeld is de invoering van een nieuw systeem voor de evaluatie van overheidspersoneel, wat we ook hebben toegejuicht als iets dat al vele jaren noodzakelijk is. Wat is hiermee gedaan? De inwerkingtreding ervan werd opgeschort tot begin 2024, maar we twijfelen of dit wel zal doorgaan, rekening houdend met het feit dat het dichter bij de volgende verkiezingen ligt waarbij de stem van ambtenaar en hun families als essentieel wordt geacht om verkiezingen te winnen. Als het evaluatiemechanisme op een goede manier moet worden geïmplementeerd, zal ook de directie Personeelszaken moeten worden versterkt, die al vele jaren geldt een van de grote obstakels is voor het boeken van vooruitgang bij de ontwikkeling van een aanvaardbaar openbaar apparaat.

Om terug te komen op het aanvankelijke onderwerp; heeft Nederland eigenlijk een hoge rente opgelegd als "straf" voor het niet tijdig een beslissing nemen? Ja, maar men deed dat vanwege de niet-coöperatieve houding van de Arubaanse regering over een aantal hervormingszaken. Dat helpt misschien ook niet, maar de Arubaanse regering laten doen wat ze wil, leidt zeker niet tot iets positiefs.

Dood 16-jarige in Shaba-cel leidt tot controverse

Op 24 oktober jongstleden vernam Aruba het tragische nieuws van de dood van een 16-jarige, die volgens andere media besloot zijn leven te beëindigen terwijl hij in de politiecel in Shaba was opgesloten. De media meldden dat de jongen blijkbaar werd gezocht voor mogelijke diefstal, en om deze reden werd hij aangehouden en vastgehouden in de Shaba-cel.

Er zijn verschillende reacties op sociale media geweest met betrekking tot deze zaak. Onder hen was Desiree Croes, de advocaat van de familie van de jongen, die haar ongenoegen uitte over de behandeling van jongeren in moeilijkheden.
"Ik trek dit elke dag niet meer! Het is onaanvaardbaar! Wat willen we doen? Zijn we al met onze jeugd klaar of om hen te helpen? Vandaag wilde de recherche kinderen jonger dan 12 jaar in hechtenis houden en hen volgens hen in opdracht van de officier verhoren! Ze oefenen druk uit om hen iets te laten toegeven wat ze niet hebben gedaan. Onaanvaardbaar!" Aldus Croes.

Bovendien deed ze een oproep aan het parlement en de Commissie van Justitie om op te staan en vragen te stellen. "Please, laat deze zaak niet ook in de doofpot verdwijnen."

Volgens Croes zijn de "omstandigheden in de cellen in Aruba fataal, vies, klein, extreem heet en de arrestanten worden niet van water voorzien als ze om dorst schreeuwen. Je kunt slecht gedrag vertonen en straf verdienen, en de samenleving moet worden beschermd tegen bepaalde individuen, maar tegelijkertijd moeten gevangenen ook mensenrechten hebben. De situatie in het cellencomplex in het politiebureau op Aruba is onmenselijk!"
Bovendien beweerde ze dat als het gaat om een jong persoon met depressieproblemen, die niet geschikt is voor detentie, ze naar huis gestuurd moeten worden of onder toezicht behandeling moeten krijgen.

Er zijn vragen in de gemeenschap over dit soort gevallen waar minderjarigen in deze cellen worden vastgehouden, die volgens dezelfde advocaat noch geschikt noch passend zijn voor een mens als het gaat om mensenrechten.

Wordt de wet nu wel...Of niet aangenomen...?

"Never a dull day" met het eeuwige debat tussen de regering van Aruba en die van Nederland. Na alle onrust over de last-minute acceptatie van de overeenkomst over de Covid crisis leningen die vernieuwd moesten worden, is het nu het hoofdstuk over de wet op het financieel toezicht dat stress geeft, en dat aan beide kanten.

Je kunt nooit het hele verhaal van beide zijden te weten komen, maar in ieder geval moet er een Landsverordening Aruba financieel toezicht (LAft) gewijzigd en goedgekeurd worden in de Staten, en in werking treden uiterlijk op 1 januari 2024. Dit is niet voor niets omdat de rijkswet wet voor het toezicht voorlopig niet klaar zal zijn, omdat partijen moeten beraadslagen over het "hybride" model dat door de regering van Aruba is voorgesteld. Op zich kan dit een oplossing betekenen, hoewel er geen ruimte is voor enig ongerechtvaardigd optimisme dat dit model Aruba zal bevrijden van het financieel toezicht van Nederland, of liever van de regering van het Koninkrijk. De Nederlandse regering liet daar ook geen twijfel over bestaan en zei dat ze het ermee eens konden zijn zolang het belangrijkste onderdeel van het monitoringproces en de begrotingscriteria in de rijkswet worden opgenomen. Wij vragen ons echt af wat nog in de huidige Arubaanse wet zou kunnen blijven als praktisch alles wat te maken heeft met de regels voor voorbereiding, presentatie en goedkeuring van de begroting, en begrotingswijzigingen al opgenomen is in de bestaande Arubaanse wetgeving. Een enkele blik op zowel de Arubaanse wet (LAft) als de rijkswet (RAft) laat zien dat veel van wat nu nog in de Arubaanse wet staat een solide eenheid vormt van toezicht vóór en ná de behandeling van de begrotingswet in de Arubaanse Staten. Misschien dat de Arubaanse regering meer creativiteit heeft dan we mogen aannemen, maar nu is het moeilijk in te zien hoe een deel van het toezicht in de Arubaanse wet kan worden gelaten, wat dus ook de stellige positie van Nederland is.

De regering van Aruba verklaarde onaangenaam verrast te zijn door de plotselinge eis van Nederland om nog drie zaken op te nemen in de Arubaanse wetswijziging, die voorlopig als rechtsgrondslag voor het financieel toezicht moeten dienen. Dit kan een aanwijzing zijn dat het proces van het bereiken van een akkoord over de rijkswet nog lang op zich laat wachten en dat daarom enkele zaken die in de ontwerprijkswet staan nu moeten worden opgenomen in de aanstaande wetswijziging op Aruba. Onze premier heeft al verklaard dat dit punten zijn waar ze "mee kunnen leven", maar die naar ons inzicht de manoeuvreerruimte voor de regering van Aruba beperken. In alle drie de gevallen zijn dit kwesties die Nederland op korte termijn wil verbeteren of aanpakken. De wens om meer zorgvuldigheid te zien in het verbeteren van het financieel beheer, wordt gespecificeerd in de verplichting om elke drie maanden te rapporteren hoe er vooruitgang wordt geboekt met de voorgenomen verbeteringen. Ook moet daarbij rekening worden gehouden met de aanbevelingen van het CAft, de Centrale Accountantsdienst en de Algemene Rekenkamer en hoe deze worden verwerkt. Hier wordt duidelijk iets aangegeven dat tot nu toe niet naar tevredenheid van Nederland verloopt, en eerlijk gezegd ook niet velen hier. We verwijzen bijvoorbeeld naar onze recente kritiek op de verbetering van de voorbereiding van de begrotingen, die echter ten koste is gegaan van de kwartaalrapportages, die dit jaar bijna niet van de grond komen. En dat is ook een verplicht onderdeel in de toezichtwet, dat ook nog eens meer transparantie geeft, naar het parlement en de gemeenschap toe.

De wens om te beginnen met de voorbereiding van het nieuwe model voor de personeelsuitgaven is iets dat de Arubaanse regering zelf heeft voorgesteld, als we ons niet vergissen, en dat heeft als gevolg dat alle overheidsuitgaven voor personeel, volgens de brede definitie die het IMF ook hanteert, moeten worden opgenomen. In de tot nu toe gesloten overeenkomsten werden alleen de uitgaven voor personeel van de ministeries van het Laand Aruba genoemd. Dit bredere model betekent ook dat het gebruik hiervan door de Raad van Advies, dat tot voor kort altijd deel uitmaakte van het advies op de begroting, nu een 'comeback' kan maken omdat dit de toekomst gaat worden. Omdat dit ook meer transparantie geeft, ligt het voor de hand om in ieder geval de Arubaanse regering te prijzen voor deze verandering, waar tot nu toe slechts de personeelskosten van de ministeries als zodanig in de begroting waren opgenomen.

De Nederlandse regering wil ook meer inzicht in de zogeheten PPP-projecten ('public-private partnership') waarover veel discussie is ontstaan en veel financiële verplichtingen met zich hebben meegebracht, die bovendien buiten het bereik van parlementaire controle waren ondergebracht. Wat op de begroting stond, was alleen het bedrag van de jaarlijkse betalingen die door de regering moesten worden gedaan voor aflossing op de hoofdsom, rente en onderhoud van de projecten. In het Nederlandse voorstel zou dit alles nu in de overheidsboeken en op overheidsbalansen en begrotingen moeten verschijnen. Dit kan ook worden beschouwd als een vooruitgang in transparantie, hoewel we niet weten of de Arubaanse regering hier erg tevreden mee is, omdat het niet in de huidige wet is opgenomen en wetende dat transparantie een talent is dat de regering alleen in woorden bezit, maar niet in daden...

De vraag blijft dus ook nog wat het Arubaanse parlement hiermee gaat doen. Kunnen we een nieuwe manoeuvre in de stijl van 2019 verwachten, van het saboteren van het overeengekomen voorstel, laten weten dat zij de dienst uitmaken in Aruba, of dat ze zich bekommeren om de vooruitgang van ons land? Daar zullen we de komende weken wel achter komen...

Invoerrechten voor medicijnen zijn 6%, lager voor andere niet-essentiële producten

Medicijnen zijn essentieel voor de gezondheid, om levens te redden. Het is echter verrassend dat het invoertarief voor medicijnen, die als essentieel en onmisbaar worden beschouwd, hoger is dan dat voor niet-essentiële producten. Dit wordt zichtbaar wanneer we de officiële tarieven voor invoerrechten raadplegen. Medicijnen hebben een invoertarief van 6%, terwijl bijvoorbeeld sieraden, die als luxe en niet-noodzakelijk worden beschouwd, een invoertarief van 3% hebben.

Dit roept vragen op over waarom medicijnen, die van vitaal belang zijn voor mensen, een hoger invoertarief hebben dan niet-essentiële producten zoals sieraden. Het lijkt niet in verhouding te staan tot de essentiële rol die medicijnen spelen bij het behoud van de gezondheid en het redden van levens.

Daarnaast heeft de Algemene Ziektekostenverzekering (AZV) onlangs veranderingen doorgevoerd in de lijst van gedekte geneesmiddelen, waarbij het zogenaamde 'eigen bijdrage' is geïntroduceerd voor sommige medicijnen die voorheen volledig werden vergoed.

Dit heeft geresulteerd in verschillende criteria voor vergoeding van geneesmiddelen, en sommige geneesmiddelen zijn niet langer opgenomen in de lijst van positieve medicijnen van de AZV. Dit heeft invloed gehad op de kosten die patiënten moeten dragen voor hun medicijnen.

Over deze kwestie is ook contact opgenomen met de minister van Volksgezondheid, Dangui Oduber, en de minister van Financiën, Xiomara Maduro, om verduidelijking te vragen over de tarieven en de invloed ervan op de toegankelijkheid van medicijnen.

Dit roept vragen op over de criteria die worden gehanteerd bij het bepalen van de tarieven voor verschillende categorieën producten. In tijden van financiële moeilijkheden, zoals internationale ontwikkelingen zoals oorlog en inflatie, is het belangrijk om kritisch te kijken naar tarieven voor essentiële producten zoals voedsel en medicijnen.

Het is onduidelijk waarom essentiële medicijnen een hoger invoertarief hebben dan niet-essentiële producten. Wie profiteert er precies van een lager tarief voor sieraden in vergelijking met medicijnen, vooral gezien de financiële uitdagingen waarmee de mensen van Aruba worden geconfronteerd?

Deze kwestie roept ook vragen op over de criteria die worden gehanteerd om tarieven voor verschillende productcategorieën te bepalen en wie er uiteindelijk baat bij heeft. Het is belangrijk om een eerlijke en evenwichtige benadering te hanteren bij het bepalen van invoertarieven, vooral voor essentiële producten zoals medicijnen.

Minister van Volksgezondheid, Dangui Oduber, en minister van Financiën, Xiomara Maduro, hebben nog niet gereageerd op vragen over dit onderwerp.

Nederland vraagt Curaçao om hulp bij het aanpakken van illegale gokexploitanten

(CuraçaoChronicle) - De Nederlandse kansspelautoriteit KSA heeft een oproep gedaan aan de Curaçao Gaming Control Board (CGCB) en verzocht actie te ondernemen tegen illegale gokbedrijven die illegaal opereren vanuit Willemstad en schade toebrengen aan gokkers in Nederland.

In een brief die is gestuurd naar de voorzitter van de CGCB, de heer Eduardo Vlieg, noemde de KSA specifiek de online casino's die namens hen opereren. Deze brief bevatte ook een lijst van exploitanten die op Curaçao zijn gevestigd en weigeren de boetes te betalen die door de Nederlandse autoriteit zijn opgelegd. Vlieg ontving het verzoek om te helpen bij het innen van deze boetes die variëren van 100.000 euro tot 900.000 euro, maar de bedrijven hebben niet betaald.

Iets opmerkelijks om op te merken en te benadrukken is dat de KSA de lokale bedrijven niet noemt die de exploitanten in overtreding faciliteren, zoals de zogenaamde vertrouwensbedrijven of de bedrijven met de zogenaamde "master licentie".

Partijen in de Nederlandse Senaat uitten kritiek op de “strafrente” opgelegd aan Aruba en Curaçao

De partijen Volt en GL/PvdA in de Eerste Kamer maken zich zorgen over de hoge rentetarieven die de Nederlandse regering oplegt aan Aruba voor de Covid-19 leningen, waarbij ze verwijzen naar het verzet van het kabinet Wever-Croes tegen financieel toezicht in een Koninkrijkswet.

Zoals het online portal Curacaose, CuraçaoChronicle, meldt tijdens de algemene politieke debatten, uitte Eddy Hartog van Volt zijn teleurstelling en beschreef de situatie als "een stap in de verkeerde richting." Aan de andere kant uitte Ferd Crone (GL/PvdA) vergelijkbare zorgen en vroeg zich af of zo'n strikte benadering noodzakelijk was.

Hartog stelde herhaaldelijk vragen over de mogelijke winst voor de Schatkist als Curaçao en Aruba de leningen volgens de afspraken terugbetalen, maar Staatssecretaris voor Belastingen en Belastingdienst, Marnix van Rij, weigerde een specifiek bedrag te geven.

Zowel Hartog als Crone zijn van mening dat het optreden van de Nederlandse regering, met het opleggen van een "strafrente" aan de eilanden, inconsistent is binnen het Koninkrijk. Ze dienden een motie in waarin de Nederlandse regering werd opgeroepen een meer "constructieve" houding aan te nemen ten opzichte van Curaçao, Aruba en Sint Maarten, wat niet zou leiden tot beperkingen in de financiële ruimte van deze landen door middel van uitgaven of belastingen.

Staatssecretaris Van Rij vroeg senator Hartog om de motie uit te stellen terwijl de onderhandelingen nog gaande zijn.

Zoals onlangs gemeld door Bon Dia Aruba, heeft de Raad van Ministers van het Koninkrijk (Rijksministerraad, RMR) tijdens hun vrijdagvergadering geen goedkeuring gegeven aan het plan van de regering van Aruba, gepresenteerd door premier Evelyn Wever-Croes, voor wijzigingen in de wet op financieel toezicht. In plaats van het voorstel van de regering van Aruba goed te keuren, heeft de RMR opdracht gegeven aan Staatssecretaris Alexandra van Huffelen om namens de RMR te onderhandelen, zonder te hoeven wachten op de volgende vergadering van de Raad van Ministers van het Koninkrijk.

Volgens premier van Aruba, Evelyn Wever-Croes, zijn de huidige onderhandelingen gebaseerd op drie voorwaarden die Nederland heeft gesteld.

Voorwaarde 1: Financieel beheer; dit verwijst naar de voorwaarde in het Koninkrijksvoorstel van 2022, waarin wordt uitgebreid op de bestaande tekst van de Arubaanse wet met betrekking tot "verbeterd financieel beheer", in plaats van de originele tekst die alleen betrekking had op het rapporteren van de financiële situatie (stand van zaken). Hierbij wordt ook uitgebreid op het model waarin de minister belast met financiën moet overeenkomen met de CAft voor rapportage en beslissen over welke onderwerpen gerapporteerd moet

worden. Ook moet de minister van Financiën van Aruba in het rapport aangeven hoe de aanbevelingen van de CAft worden opgevolgd, rekening houdend met eventuele aanbevelingen van de Centrale Accountantsdienst en de Algemene Rekenkamer. Het gedeelte over het opvolgen van aanbevelingen staat al in de bestaande wet, wat nieuw is, is de verplichting voor de verantwoordelijke minister om aan te geven hoe de aanbevelingen worden opgevolgd.

Voorwaarde 2: Personeelsuitgaven; het Koninkrijksvoorstel stelt als criterium dat tegen 31 december 2027 de totale personeelskosten maximaal 10% van het Bruto Binnenlands Product (BBP) van dat moment mogen bedragen. Ook wordt voorgesteld om in het budget (voor 2027) "structurele maatregelen om de personeelskosten te halen tegen 31 december 2027" op te nemen. Men neemt aan dat dit het onderwerp is waar de premier naar verwijst. Belangrijk is dat om deze norm te berekenen, alle kosten voor Aruba moeten worden opgeteld, inclusief die van de overheidsentiteiten (Staten, RvA, Rekenkamer), DOW en begrotingsfondsen en de kosten die aan externe partners worden betaald, direct of via contract, evenals personeelskosten van socialezekerheidsentiteiten (AZV, SVb), salarissubsidies voor 'Bijzonder Onderwijs', personeelskosten van voormalige ambtenaren, inclusief VUT- en wachtgeldkosten, en pensioenbetalingen op de exploitatierekening. Ter verduidelijking: tot nu toe dekte de LAft en de protocollen alleen de personeelskosten van de ministeries, wat resulteerde in een bedrag onder de Afl. 479 miljoen (in het protocol van 2018). De totale kosten die worden meegerekend voor de 10% van het BBP omvatten momenteel een bedrag van meer dan Afl. 600 miljoen.

Voorwaarde 3: heeft te maken met het 'PPP'-project; hierover is geen verdere uitleg gegeven door de regering. Wat wel kan worden gezegd, is dat het Koninkrijksvoorstel een hoofdstuk bevat over dit onderwerp, dat niet voorkomt in de Arubaanse wet. Er wordt gesuggereerd dat Aruba geen nieuwe toezeggingen kan doen voor 'publiek-privaat partnerschap' (PPP) zonder goedkeuring van de Raad van Ministers van het Koninkrijk. CAft moet de regering van Aruba adviseren in deze kwestie en deze publiek-private samenwerking moet in het financiële beheer van Aruba en in de begroting van Aruba worden opgenomen.

Voor meer informatie over dit onderwerp kunt u onze website, BonDia.com,